

"Allah orucunuzu, dua və niyyətlərinizi qəbul etsin!"

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqını Ramazan bayramı münasibətilə təbrik edib

Hörmətli həmvətənlər!
Sizi müqəddəs Ramazan bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hamınıza ön xoş arzu və diləklərinizi yetirirəm.

Başar övladını əxlaqı paklığa, humanizmə, birlik və bərabərliyə dəvət edən, insanların ruhunu və mənəviyyatını saflaşdıran mübarək Ramazan ayında müsəlmanlar Uca Yaradan qarşısında öz borcunu ləyaqətlə yerinə yetirmək fursəti əldə edir, mənəvi kamilliyin və savab əməllərin sevincini yaşayırlar.

İslam sivilizasiyasının tarixi-mədəni mərkəzlərindən olan Azərbaycanda Ramazan bayramı hər il böyük təntənə ilə keçirilir, xalqımızın və dövlətimizin firavanlığı, əmin-amanlığı üçün dualar edilir, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsi dərindən ehtiramla yad olunur.

Əziz bacı və qardaşlarım!

Cəmiyyətimizdə vəhdəti və həmrəyliyi daha da gücləndirən, xeyirxahlığın, şəfqət və mərhəmət duyğularının təntənəsinə çevrilən on bir ayın sultanı Ramazan ayı başa çatır. Bu mübarək bayram münasibətilə bir daha hər birinizə və ölkəmizin hüduqlarından kənarında yaşayan bütün soydaşlarımıza səmimi təbriklərimi çatdırır, ailələrinizə xoşbəxtlik, süfrələrinizə xeyir-bərəkət arzulaıram.

Allah orucunuzu, dua və niyyətlərinizi qəbul etsin!

Ramazan bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

ABŞ Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin tezliklə imzalanmasını dəstəkləyir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 19-da ABŞ Dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisinin müavini Erika Olsonu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və sülh

müqaviləsi üzrə danışıqlarla bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, 44 günlük Vətən müharibəsinin başa çatmasından sonra Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması məhz Azərbaycanın təşəbbüsüdür və bu xüsusda sülh müqaviləsinin əsasını təşkil edəcək 5 prinsip ölkəmiz tərəfindən təklif olunub.

Erika Olson vurğuladı ki, ABŞ regional sülh gündəliyini

və Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin tezliklə imzalanmasını dəstəkləyir. Bu əsnada ABŞ Dövlət katibi Entoni Blinkenin rolu xüsusi qeyd olundu.

Söhbət zamanı regional məsələlər, Azərbaycan ilə ABŞ arasında ikitərəfli siyasi əlaqələr, o cümlədən enerji, bərpaolunan enerji və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan ilə İsrail arasında əlaqələr dostluq, qarşılıqlı etimad, hörmət və dəstəyə əsaslanır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 19-da İsrail Dövlətinin xarici işlər naziri, Birgö Komissiyasının həmsədri Eli Koheni qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan-İsrail münasibətlərini yüksək qiymətləndirən dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında yaxşı siyasi əlaqələrin mövcud olduğunu bildirdi.

Biz Sizinlə fəxr edirik, bundan sonra da yeniyeni qələbələr diləyirik.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV və **Mehraban ƏLİYEV**

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

Ağır atletika üzrə Avropa çempionu Nuray Güngörə

Əziz Nuray!

Ağır atletika üzrə Avropa çempionu adını qazanmağınız münasibətilə Sizi ürəkdən təbrik edirik.

İrəvanda keçirilən Ağır Atletika üzrə Avropa Çempionatında böyük qələbə əzmi ilə ölkənizi ləyaqətlə təmsil edərək möhtəşəm uğura imza atmağınız, Türkiyənin şanlı bayrağını yüksəklərə qaldırmağınız, Dövlət himnini səsləndirməyiniz bizi çox sevindirdi və qürurlandırdı. Avropa birinciliyinin gərgin mübarizəsindən qalib çıxaraq medallarınızı Azər-

baycana həsr etdiyiniz üçün də Sizə xüsusi təşəkkür edirik.

Sevincimizi və kədarimizi birgö paylaşdığımız qardaş Türkiyənin biz olmayan yerdə bizi təmsil etməsi bir millət, iki dövlət olmağımızı bir daha bütün dünyaya bariz şəkildə nümayiş etdirdi.

Biz Sizinlə fəxr edirik, bundan sonra da yeniyeni qələbələr diləyirik.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV və **Mehraban ƏLİYEV**

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

Səbrimizlə oynamayın!

İlham Əliyev revanşistlərə, təlxəklər toplusuna qurtuluş yolunu göstərdi

İşğalçı Hayastanla Azərbaycan arasında 30 il davam edən keçmiş Qarabağ münaqişəsinə son qoyulsa da, hələ də tərəflər arasında sülh müqaviləsinin imzalanmaması regionda sabitliyin təmin olunmasına rəvac vermir. Bunun da yeganə səbəbi cəmi 44 günə Azərbaycan qarşısında diz çökmüş savaşı dayandırılmasını xahiş edən Hayastanın cəfəng iddiaları, bəhanələri və hərbi təxribatlarıdır.

Aprelin 18-də Hayastanın baş naziri Nikol Paşinyan ölkəsi və region üçün sülh formulundan danışıqdan bir daha reallıqları etiraf edib. Parlamentdə 2022-ci il üçün hökumət proqramının icrası ilə bağlı hesabatı təqdim edərkən baş nazir deyib ki, İrəvan heç bir ölkəyə ərazi iddiasının olmadığını açıqladıqdan sonra Hayastan və region üçün sülh gələcək. Onun sözlərinə görə, sülhə nail olmaq - dörd qonşu ölkə ilə normal münasibətlərin olması deməkdir. Burada söhbət Gürcüstan və İranla əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsindən, Türkiyə və Azərbaycanla isə münasibətlərin normalaşdırılmasından gedir. Paşinyan bildirdi ki, vətəndaşları buna inandırmaq Hayastan hakimiyyətinin funksiyasıdır. İrəvan onlara rəhbərliyin düşüncə tərzini və motivasiyasını aydın şəkildə çatdırmalıdır. İnsanlar anladıqdan sonra bu qərarlarla razılaşıyaçaqlar.

Paşinyanın bu açıqlamaları da göstərir ki, Hayastanın rifahı, ümumiyyətlə, xalq olaraq varlıqları isə Azərbaycanla normal münasibətlərdən keçir.

→ 8

Azərbaycan bayrağı Zəngəzur dağlarında dalğalanır

Bu ilin yayında 700-dən çox ailə Laçın şəhərinə qayıdacaq

"Hazırda Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpa edilməsi məsələsi bizim üçün əsas prioritetdir və mənim bölgələrə səfərlərimin əksəriyyəti məhz o bölgələrə olan səfərlərdir".

Aprelin 18-də Prezident İlham Əliyevin Salyan şəhərində Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsi zamanı boyan etdiyi kimi, işğaldan azad edilən bölgələrimizin bərpa, keçmiş məcburi köçkünlərin dədə-baba yurdlarına qayıtması dövlətimizin gündəliyində duran birnömrəli məsələdir.

Ağalıda və Talişda heyət öz axarına düşüb

30 il ərzində erməni vandallarının dağıtdığı, daşı daş üstündə qoymadığı yurdlarımızda hazırda sürətli quruculuq və bərpa işləri aparılır. Yüksək keyfiyyətlə 10 min kvadratkilometrədən çox olan ərazidə hərtərəfli infrastruktur qurulur, yollar çəkilir, tunellər inşa olunur, beynəlxalq hava limanları tikilib istifadəyə verilir, "ağıllı şəhər"lər, "ağıllı kənd"lər salınır.

→ 8

Heydər Əliyev ili

Böyük Zəfər Heydər Əliyev siyasətinin möhtəşəm nəticəsidir

Abşeron Rayon İcra Hakimiyyəti ilə "Azərbaycan" qəzeti Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunan birgö konfrans keçiriblər. Konfrans iştirakçıları öncə Ümummilli Liderin abidəsi önünə gül dəstəsi qoyub, onun xatirəsini anıblar.

Konfransı giriş sözü ilə açan Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Abdin FƏRZƏLİYEV qeyd etdi ki, haqlı olaraq dünyanın ən böyük azərbaycanlı adlanan Ulu Öndər Heydər Əliyevin növbəti anım mərasiminə toplaşmışıq. "Heydər Əliyev ili" çərçivəsində ölkəmizin bütün bölgələrində olduğu kimi, Abşeron rayonunda da Ümummilli Liderin əbədiyaşar xatirəsinə ıthaf edilən tədbirlər, konfranslar, görüşlər davamlı olaraq keçirilir.

Ölkəmizin vətəndaşları, o cümlədən qədrilən abşeronlular bu tədbirlərdə Ulu Öndərə ehtiramlarını, məhəbbətlərini və ən əsası ona borclu olduqlarını şükranlıqla ifadə edirlər.

Əslində, Heydər Əliyev elə bir misilsiz şəxsiyyətdir ki, o, ilin, yaxud ayın hansısa

günlərində anılır. Dövlətimizin və xalqımızın hər bir uğrunda, inkişafın hər bir məqamında, hər bir nailiyyətdə, yəni hər gün, hər saat minnətdarlıqla, sevgi ilə xatırlanır. Çünki onların hər birində Heydər Əliyev izləri, Heydər Əliyev töhfələri var.

Vətəndaşlarımız Heydər Əliyevin cismən aramızda olmadığı məqamlarda bu böyük şəxsiyyətin malik olduğu bənzərsiz fitri xüsusiyyətlərini, misilsiz şəxsi keyfiyyətlərini, Azərbaycan qarşısında xidmətlərini və fədakarlıqlarını daha dərindən dərk edirlər.

Bugünkü bütün nailiyyətlərimizin səbəkarı da məhz Ümummilli Liderimizdir. Qürurla yaşadığımız müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyevin şah əsəridir. Azərbaycan Heydər Əliyevin müəllifi olduğu məqsədyönlü və müdrik siyasət nəticəsində mövcud inkişafa nail olub və qarşıda bizi gözləyən daha böyük yüksəlişə də möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Heydər Əliyev yolu ilə gedirik.

→ 6-7

Azərbaycan ilə İsrail arasında əlaqələr dostluq, qarşılıqlı etimad, hörmət və dəstəyə əsaslanır

Əvvəlki 1-ci sahə.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin açılmasını əlaqələrimizin yüksək səviyyədə olmasının göstəricisi kimi qiymətləndirdi və bu əlaqələrin dostluq, qarşılıqlı etimad, hörmət və dəstəyə əsaslandığını vurğuladı. Dövlətimizin başçısı əməkdaşlığımızın gündəliyini genişləndiyini deyərək Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında Birgə Komissiyasının fəaliyyətini xüsusi qeyd etdi, bunun əlaqələrin saxlanılması işinə töhfə verə biləcəyinə ümidvarlığını bildirdi.

Hazırda Azərbaycanda iqtisadiyyatın modernləşdirilməsi prosesinin uğurla həyata keçirildiyini bildiren Prezident İlham Əliyev bu baxımdan texnologiyalar sahəsində, o cümlədən "yaşıl enerji", "ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyaları ilə bağlı təcrübə mübadiləsinin önəmini qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı Ələt Azad İqtisadi Zonasında yaradılmış sənaye sahəsində mölumat verdi, İsrail şirkətlərinin burada da fəaliyyət göstərmələri və yeni layihələrlə çıxış etmələri üçün yaxşı imkanların olduğunu dedi. Həmçinin SOCAR-ın İsraildə karbohidrogen resurslarının istismarında iştirakı imkanlarına baxılmasının da önəmi vurğulandı.

liyot göstərmələri və yeni layihələrlə çıxış etmələri üçün yaxşı imkanların olduğunu dedi. Həmçinin SOCAR-ın İsraildə karbohidrogen resurslarının istismarında iştirakı imkanlarına baxılmasının da önəmi vurğulandı.

Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin açılmasını yüksək qiymətləndirən və bunun ölkələrimiz arasında strateji əlaqələr qurulmasına görə təşəkkürünü ifadə etdi, İsrail ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin strateji xarakter daşdığını vurğuladı. Qonaq dostluq münasibətlərimizin təkcə dövlətlərimiz arasında deyil, xalqlarımız arasında da mövcud olduğunu bildirdi.

Görüşdə iqtisadiyyat, enerji, kənd təsərrüfatı, bərpaolunan enerji, investisiyalar, elm, təhsil, mədəniyyət, turizm, təhlükəsizlik sahələrində və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı üçün geniş imkanların olduğu vurğulandı. Həmçinin su resurslarının idarə olunması və dəniz suyunun şirnləşdirilməsi, səhralaşma prosesinin qarşısının alınması, səhra və yarımsəhra şəraitində kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi sahələrində İsrailin təcrübəsinin Azərbaycan üçün maraqlı olduğu qeyd edildi.

"İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın 16 nömrəli Protokolunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

"İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın 2013-cü il oktyabrın 2-də Strasburq şəhərində

imzalanmış 16 nömrəli Protokolu Azərbaycan Respublikasının müvafiq bəyanatı ilə təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 fevral 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 1 noyabr tarixli 18 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında Ünvan Reyestrinin fəaliyyətini təmin edən informasiya sistemi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alınır:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 1 noyabr tarixli 18 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 11, maddə 1322; 2022, № 8, maddə 866) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında Ünvan Reyestrinin fəaliyyətini təmin edən informasiya sistemi haqqında Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək fonduna ("YAŞAT" Fondu) maliyyə dəstəyi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar şəhid olmuş şəxslərin ailələrinin və hərbi əməliyyatlar nəticəsində əlilliyi müəyyən olunmuş şəxslərin sosial müdafiəsi sahəsində dövlət tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərə əlavə dəstək verilməsi istiqamətində vətəndaş cəmiyyəti təşəbbüslərinin reallaşdırılması üçün müvafiq platformanın yaradılması, bu sahədə şəffaflığın, hesabatlılığın və ictimai nəzarətin təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2020-ci il 8 dekabr tarixli 1203 nömrəli Fərmanı ilə "YAŞAT" Fondu yaradılmışdır. Ötən dövr ərzində Fond əsas missiyasını yerinə yetirmiş, bütün müraciət edən Vətən müharibəsi şəhidlərinin ailə üzvlərinə və əlilliyi müəyyən olunmuş şəxslərə dəstək

göstərilməmiş, 36.553 müraciət təmin edilmiş, bu məqsədlə Fondun büdcəsindən 75.575.943 manat vəsait təyinatı üzrə xərclənmişdir.

"YAŞAT" Fonduna əlavə dəstək verilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alınır:

1. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən olunmuş hərbi qulluqçularının və şəhid olmuş şəxslərin ailə üzvlərinin və dövlət orqanlarının (qurumlarının) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən, habelə hərbi əməliyyatlar bitdikdən sonra onların nəticələrinin aradan qaldırılmasında iştirak etməsi nəticəsində əlilliyi müəyyən olunmuş əməkdaşlarının və ya həlak ol-

muş əməkdaşların ailə üzvlərinin mülaliyyə və psixoloji dəstək xərclərinin ödənilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək fonduna ("YAŞAT" Fondu) 5,0 (beş) milyon manat vəsait ayrılınsın.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

"İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın 16 nömrəli Protokolunun təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 fevral tarixli 821-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cü bəndini rəhbər tutaraq, "İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın 16 nömrəli Protokolunun təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 fevral tarixli 821-VIQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə qərara alınır:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın 16 nömrəli Protokolunun təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 fevral tarixli 821-VIQ nömrəli Qanununa uyğunlaşdır-

ılması ilə bağlı təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

Nəqliyyatı Əlaqələndirmə Şurasının yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alınır:

1. Nəqliyyatın ayrı-ayrı növlərinin koordinasiya fəaliyyətinin və əhalinin mobilliyinin təmin edilməsi, yol və nəqliyyat infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi, yol hərəkətinin təşkili, təhlükəsizliyi və tənzimlənməsi sahələrində fəaliyyətin əlaqələndirilməsi və təkmilləşdirilməsi məqsədilə aşağıdakı tərkibdə Nəqliyyatı Əlaqələndirmə Şurası (bundan sonra - Şura) yaradılsın:

Şuranın sədri

Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat naziri

Şuranın üzvləri:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Nəqliyyat, kommunikasiya və innovasiya şöbəsinin müdiri

Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi sədrinin müavini

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi İdarə Heyəti sədrinin müavini

Azərbaycan Yərtüstü Nəqliyyat Agentliyi İdarə Heyətinin sədri

"Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri

"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bir ay müddətində:

2.1.1. Şuranın Əsasnamə layihəsi ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.1.2. Şuranın yaradılmasını ilə bağlı nəqliyyat sahəsində tənzimləmənin təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar normativ-hüquqi aktların layihələrini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 27 noyabr tarixli 27 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında ünvan reyestrinin aparılması və daşınmaz əmlak obyektlərinə ünvan verilməsi Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alınır:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 27 noyabr tarixli 27 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 11, maddə 981; 2010, № 7, maddə 610, № 8, maddə 720; 2012, № 2, maddə 79; 2014, № 2, maddə 123; 2015, № 9, maddə 1002; 2016, № 6, maddə 1037; 2017, № 10, maddə 1786; 2022, № 10, maddə 1141) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında ünvan reyestrinin aparılması və daşınmaz əmlak obyektlərinə ünvan verilməsi Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 2-ci hissə üzrə:

1.1.2.1-ci bənddə "bendlərində" sözü "yarım bendlərində" sözü ilə əvəz edilsin və həmin bənddən ", onun mülkiyyətçisi (sahibi)" sözləri çıxarılınsın;

1.2.2.4-cü bənd üzrə:

1.2.1. birinci abzasda "aşağıdakı hallarda dəyişiklik və (və ya) əlavələr edilir" sözləri "dəyişiklik edilməsinə əsas olan aşağıdakı hallar baş verdiyi və ya bu barədə müraciət edilmiş tarixdən 3 (üç) iş günü müddətində dəyişiklik edilir" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2.2. beşinci abzasın sonunda nöqə işarəsi nəqəti vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda altıncı və yeddinci abzaslar əlavə edilsin:

"nəqliyyat infrastrukturuna obyektin yenidən qurulduğu;

"Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 18-ci maddəsinə uyğun olaraq daşınmaz əmlak obyektinə mühüzlənən";

2.3-cü hissə üzrə:

2.1. 3.2-ci bənd üzrə:

2.1.1. 3.2.3-cü bənd ləğv edilsin;

2.1.2. 3.2.4-cü bənddə "hüquqlar dövlət qeydiyyatına" sözləri "mülkiyyət hüququ daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydiyyata" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. 3.3-cü bənd "sahibi" sözlərindən sonra ", tikintisi başa çatmayan daşınmaz əmlak obyektlərinə münasibətə həmçinin sifarişçisi" sözləri əlavə edilsin;

2.3. 3.6-cü bəndin ikinci abzasında "bendlərində" sözü "yarım bendlərində" sözü ilə əvəz edilsin;

2.4. aşağıdakı məzmununda 3.7.1-1-ci yarımbənd əlavə edilsin:

"3.7.1-1. ərazi vahidi üzrə poçt indeksi";

2.5. 3.8-ci bənddə "Daşınmaz əmlak obyektinin ünvanının bu Qaydaların 3.7.4-cü bəndində göstərilən rekvizitinin (ünvan nömrəsinin)" sözləri "Ünvan nömrəsinin" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.6. 3.9-cü bəndin birinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Çoxmənzilli binaların, qeyri-yaşayış binalarının, onların tərkib hissələrinin və fərdi yaşayış evlərinin girişlərinə ünvan verilir";

2.7. 3.10-cü bənddə "çoxmənzilli binaların, fərdi yaşayış evlərinin, qeyri-yaşayış sahələrinin" sözləri "daşınmaz əmlak obyektlərinin" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.8.3.11-ci bənd üzrə:

2.8.1. birinci cümləyə "mənzilə", sözlərindən sonra "tərkibindəki qeyri-yaşayış sahələrinə və" sözləri əlavə edilsin;

2.8.2. ikinci cümləyə "mənzilə" sözlərindən sonra ", tərkibindəki qeyri-yaşayış sahələrinə" sözləri əlavə edilsin;

2.8.3. dördüncü cümlədə "Hər bir mənzilin" sözləri "Çoxmənzilli binaların hər bir mənzilinin, tərkibindəki qeyri-yaşayış sahələrinin" sözləri ilə əvəz olunsun və həmin cümləyə "mənzilin" sözlərindən sonra ", qeyri-yaşayış sahəsinin və ya qeyri-yaşayış obyektinin tərkib hissəsinin" sözləri əlavə edilsin;

2.8.4. beşinci cümlə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Çoxmənzilli binanın girişlərinə və çoxmənzilli binanın tərkib hissəsi olan mənzillərə (qeyri-yaşayış sahələrinə) ünvanların təyin edilməsi, müvafiq olaraq, tikintisinə icazə alınması, lakin tikintisi başa çatmamış binanın sifarişçisinin və ya onun solahiyyətli nümayəndəsinin müraciəti əsasında Dövlət Xidməti tərəfindən, hər bir mənzilin nömrələnməsi (qapı nömrəsinin quraşdırılması) işə başlanmadan əvvəl, lakin mənzilin sifarişçisi və ya mülkiyyətçisi tərəfindən təmin edilir";

2.9. 3.12-ci bənddə "və ya sifarişçisinin" sözləri "(tikintisi başa çatmayan daşınmaz əmlak obyektlərinə münasibətə həmçinin sifarişçisinin) və ya onun solahiyyətli nümayəndəsinin" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.10. 3.14-cü bənd üzrə:

2.10.1. birinci cümləyə "rəqəmlərdən" sözlərindən sonra ", ədədlərdən və onlara əlavə olunmuş hərflərdən" sözləri əlavə edilsin;

2.10.2. üçüncü cümlə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Girişinə ünvan nömrəsi verilmiş obyektlər arasında yeni obyektin girişinə ünvan nömrəsi rəqəmlərə və ədədlərə hərflər əlavə edilməklə verilməlidir";

2.11. aşağıdakı məzmununda 3.14-1-ci bənd əlavə edilsin:

"3.14-1. Avtomobil və dəmir yollarının yaşayış məntəqələrinin hüddüdlərindən kənarında yerləşən hissələri, eləcə də yaşayış məntəqələrinin ərazisindən keçən və ad verilməyən magistral yollar boyunca yerləşən daşınmaz əmlak obyektlərinin girişlərinə ünvan nömrələri birləşdirilməsi";

"İşarəsi ilə ayrılın iki hissədən ibarət olmaqla verilir. Nömrənin birinci hissəsində ünvan obyektinin yolun başlanğıcından sonuna doğru istiqamətdə neçənci kilometrində yerləşdiyini göstərən ədəd, ikinci hissəsində isə yolun yalnız həmin hissəsi (kilometri) boyunca yerləşən daşınmaz əmlak obyektlərinə bu Qaydaların 3.9-3.11-ci və 3.14-cü bəndlərində qeyd edilən qaydada verilmiş nömrə verilir";

2.12. 3.20-ci və 3.21-ci bəndlər aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"3.20. Nəqliyyat infrastrukturuna obyektinin kənarında yerləşdirilən müvəqqəti tikililərə bu Qaydaların 3-cü hissəsinə uyğun olaraq müvəqqəti ünvan verilir.

3.21. Üzərində tikili və (və ya) qurğu olmayan torpaq sahəsinə ünvan təyin edilərkən onun yaxınlığındakı daşınmaz əmlak obyektlərinin ünvanlandırılması nəzərə alınır."

3.4.2-ci bəndin üçüncü abzasının birinci cümləsində "7 gün müddətində Dövlət Xidməti tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinə göndərilir" sözləri "Dövlət Xidməti tərəfindən elektron informasiya sistemləri vasitəsilə real vaxt rejimində Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinə ötürülür" sözləri ilə əvəz edilsin.

4.5.1-ci bəndin birinci cümləsinə "nömrələrinin" sözlərindən əvvəl "girişlərinin" sözü əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

Bakı şəhərinin inzibati ərazisində avtomobil nəqliyyatı sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Bakı şəhərinin inzibati ərazisində avtomobil nəqliyyatı, o cümlədən yol hərəkətinin təşkili sahəsində tənzimləmə və idarəetmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, ümumi istifadədə olan avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə münəzəm sərnişindəşmə və taksilərin avtomobilləri ilə sərnişindəşmə sahəsində rəqabət, o cümlədən göstərilən xidmətlərin təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə qərara alınır:

1. Bakı şəhərinin inzibati ərazisində yol hərəkətinin təşkili üçün iştirak edilməsi, ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələri ilə münəzəm sərnişindəşmə və taksilərin avtomobilləri ilə sərnişindəşmə sahəsində tənzimləmənin və nəzarətin həyata keçirilməsi Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə həvalə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyindəki Azərbaycan Yərtüstü Nəqliyyat Agentliyi (bundan sonra - Agentlik) Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının tabeliyindəki "Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs formasında yenidən təşkil edilsin.

3. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının tabeliyindəki "Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs balansındakı əmlak Agentliyin balansına verilsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

4.1. bu Fərmanın 1-ci və 2-ci hissələri nəzərə alınmaqla normativ-hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

4.2. bu Fərmanın 2-ci hissəsi nəzərə alınmaqla Agentliyin nizamnamə fondunun miqdarının artırılması barədə təkliflərini dörd ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

4.3. "Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs balansındakı əmlakın Agentliyin

balansına verilməsi üçün üç ay müddətində təmin etsin;

4.4. bu Fərmanın 4.3-cü bəndi nəzərə alınmaqla Agentliyin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün zəruri tədbirlər görülsün;

4.5. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi:

5.1. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə birlikdə Agentliyin yenidən təşkili, o cümlədən "Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs fəaliyyətinə xitam verilməsinin dövlət qeydiyyatı ilə bağlı zəruri tədbirləri həyata keçirsin;

5.2. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etmək üçün tədbirlər görülsün.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 aprel 2023-cü il

Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti uzadılıb

Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddətini uzadılması barədə qərar verib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bununla bağlı Qorani Baş nazir Əli Əsədov imzalayıb. Qərara əsasən, koronavirus

(COVID-19) infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının, onun törədə biləcəyi fəsadların qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti bu il iyulun 1-i saat 06:00-dək uzadılıb.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Polşa Seyminin Sədri ilə görüşüb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Polşa Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkə Seyminin Sədri Elzbieta Vitek ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, Azərbaycanın parlament rəhbərini səmimiyyətə salımlayan Elzbieta Vitek ölkəmizə və qanunverici orqanlarımız arasında münasibətlərdən razılığını ifadə edib. O, Milli Məclis Sədri Sahibə Qafarova ilə görüşdə Azərbaycanın parlamentlərinin əlaqələrinin dərinləşməsinə töhfə verəcəyini inamını ifadə edib. Seymin Sədri parlament diplomatiyasının beynəlxalq münasibətlərdə mühüm rolunu qeyd edərək, bu mənada qanunvericilik orqanları arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulayıb.

Elzbieta Vitek Azərbaycanın Polşa üçün böyük əhəmiyyətini, müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın genişləndiyini bildirib. O, xalqlarımız arasında əlaqələrin yaxşı səviyyədə olduğunu, onları yaxınlaşdırən bir çox məqamların olduğunu söyləyib.

Polşa Seyminin Sədri həmçinin ölkəmizdə mövcud olan vəziyyət, inkişaf göstəriciləri, multikultural mühit barədə də məlumat verib.

Səfərə dəvətə və göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildiren Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova qeyd edib ki, ölkəmizdə əlaqələr yüksək səviyyədədir. Bu da ikitərəfli əməkdaşlığın bütün sahələrdə daha da inkişafına imkan verir. Sahibə Qafarova xatırladı ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Polşaya, Polşa Respublikası dövlət

başçıların Azərbaycana səfərləri ölkəmizdəki əlaqələrin inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Görüşdə regionda mövcud olan vəziyyət barədə məlumat verən Milli Məclisin Sədri 2020-ci ildə Azərbaycanın öz ərazilərinin Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın davam edən işğalına son qoyduğunu, 44 günlük Vətən müharibəsində tarixi zəfər əldə edərək, öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyini, ölkəmizin BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnaməsinin icrasını özü təmin etdiyini xatırladı. Spikerin sözlərinə görə, bu gün Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibət artıq mövcud deyil və tarixin səhifələrində qalıb. Bu mənada Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü və sərhədlərinin toxunulmazlığını şübhə altına alan hərəkət və bəyanatları qəbul edilməzdir.

İşğal dövründə Ermənistanın bütün kənd və şəhərlərimizi tamamilə dağıtdığını, tarixi, mədəni və dini abidələrimizi vandalizmə məruz qoyduğunu, məscidlərimizin, müqəddəs ocaqlarımızın ermənilər tərəfindən təhqir olduğunu söyləyən Milli Məclisin Sədri bildirdi ki, həmin ərazilərdə etnik təmizləmə siyasəti aparılıb, bir milyondan artıq soydaşımız qaçqın və məcburi köçkünlərə çevrilib.

Sahibə Qafarova vurğulayıb ki, torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan dərhal sonra Azərbaycan öz vəsaiti hesabına həmin ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri

no start verib. Hazırda işğal dövründə dağıdılmış bütün infrastruktur yenidən bərpa olunur, "yaşıl enerji" zonası elan edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə yeni şəhərlər və kəndlər inşa edilir. Artıq ötən ildən etibarən keçmiş məcburi köçkünlərin öz evlərinə geri qayıtlarına başlanıb. Spikerin sözlərinə görə, həyata keçirilən işlərə ön böyük maneə işğaldan azad edilmiş torpaqlarda Ermənistan tərəfindən basdırılmış çoxsaylı minalardır. 10 noyabr 2020-ci ildən etibarən mina partlayışları nəticəsində 300-ə yaxın mülki şəxs və hərbi hərbət olub və yaralanıb.

Milli Məclisin Sədri həmçinin diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Ermənistanla sərhədlərinin müəyyən edilməsi və münasibətlərin normallaşması üzrə 5 prinsipdən ibarət təklif verib. Biz gələcəyə baxmaq, sülh əldə etmək, normal qonşuluq münasibətləri yaratmaq istəyirik. Təəssüf ki, hələ də Ermənistan tərəfindən öhdələrinin pozulması, sərhəddə və Azərbaycanın suveren ərazilərində təxribatların, beynəlxalq ictimaiyyəti yalan məlumatlarla aldatmaq cəhdlərinin şahidi olururuq. Ermənistan anlamalıdır ki, öz üzərində götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməli, konstruktiv yanaşma nümayiş etdirməli və qeyd olunan prinsiplər əsasında münasibətlərin normallaşmasına getməlidir. Bu, regionda real sülhə və sabitliyə nail olmağın yeganə yoludur.

Ötən il Azərbaycanla Polşa arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümünün tamam olduğunu xatırlayan Milli Məclisin Sədri deyib ki, xalqlarımız arasında dostluq və əməkdaşlıq

önəmlərinin tarixi isə daha genişdir. Spiker diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanın Polşa ilə əlaqələri həm ikitərəfli qaydada, həm də Avropa İttifaqı çərçivəsində inkişaf edir. Aİ ilə əməkdaşlıq Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetlərindən biridir və Azərbaycan Avropa üçün etibarlı tərəfdaşdır.

Milli Məclisin Sədri kimi Polşa Respublikasına birinci rəsmi səfəri olduğunu xatırlayan Sahibə Qafarova ümidvar olduğunu bildirib ki, bu səfər iki parlament arasında olan münasibətlərin inkişafına daha bir töhfə olacaqdır. O qeyd edib ki, ölkələr arasında münasibətlərin inkişafında parlamentlərarası əlaqələr xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Spikerin sözlərinə görə, iki dost və tərəfdaş ölkənin parlamentləri olaraq beynəlxalq parlament təşkilatları çərçivəsində əməkdaşlığın və birgə fəaliyyətin gücləndirilməsi üçün yaxşı imkanlar mövcuddur. Həmçinin qeyd olunub ki, dostluq qruplarının fəaliyyəti parlamentlərarası əlaqələrin inkişafında mühüm rol oynayır.

Sahibə Qafarova görüşdə həmçinin Azərbaycanda mövcud olan multikulturalizm mühiti, məscidlərlə yanaşı, kilsə və sinaqoqların mövcudluğu, onlara dövlət tərəfindən yaradılan şərait barədə məlumat verib. Spiker ölkəmizdə gender siyasəti barədə də danışdı. O deyib ki, Azərbaycan müsəlman Şərqi Zəngəzürdə qadınlara seçki hüququ verən ilk ölkədir.

Görüşdə qarşılıqlı maraq kəsb edən digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova "Azərbaycanda Polşa irsinin inciləri" sərgisinin açılışında çıxış edib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova və Polşa Respublikası Seyminin Sədri Elzbieta Vitek Varşava şəhərində Polşa Seymində təşkil olunan "Azərbaycanda Polşa irsinin inciləri" sərgisinin açılışında çıxış ediblər.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, Sahibə Qafarova salamlayan Elzbieta Vitek bu cür tədbirlərin münasibətlərimizin inkişafına töhfə verdiyini, xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına xidmət etdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, belə tədbirlər xalqlarımız

zın mədəni dəyərlərinin təbliğ olunmasına da imkan verir.

Tədbir iştirakçıları salamlayan Sahibə Qafarova sərgiyə evsahibliyi etdiyinə görə Polşa Respublikası Seyminin Sədri Elzbieta Vitekə minnətdarlığını bildirib.

Milli Məclisin spikeri Şərqlə Qərbin qovuşduğu Azərbaycanda çoxsaylı mədəniyyətlərin vətəni olmasından söz açıb. Diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan böyük sivilizasiyalar mövcud olub, milli mənsubiyyətdən asılı olmayaraq, multikulturalizm və tolerantlıq hər bir azərbaycanlının həyatının ayrılmaz hissəsinə çevrilib.

Məhz bu fonda Azərbaycanda mövcud olan 200 illik polyak mirasını xüsusi vurğulayan Sahibə Qafarova polyakların tarixən

Azərbaycanda memar, hüquqşünas, mühəndis, müəllim, hərbi, sahibkar və dövlət xadimi kimi fərqləndiklərini qeyd edib.

Spiker diqqətə çatdırıb ki, polyaklar müsəlman Şərqi Zəngəzürdə türk dünyasında ilk dünyəvi, parlamentli demokratik dövlət olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətində iştirak etmişlər. Polyaklar demək olar ki, bütün hökumət strukturlarında, parlamentdə və məhkəmə sistemində təmsil olunmuş və ümumi Vətənimiz Azərbaycanı qorumaq üçün səylərini əsirgənməmişlər. O qeyd edib ki, həmin dövrdə Azərbaycan Parlamentində milli azlıqları təmsil edən deputatların biri məhz polyak milli şurasının nümayəndəsi Stanislav Vonsoviç olmuşdur.

Milli Məclisin Sədri polyak-əsilli görkəmli şəxsiyyətlər arasında 19-cu əsrin sonu 20-ci əsrin əvvəllərində Bakının özünəməxsus gözəlliyinin yaradılmasında mühüm rol oynayan polyak memarlarının rolunu xüsusilə vurğulayıb və paytaxtımızda, həmçinin bir sıra digər şəhər və rayonlarımızda inşa edilən binaların müəllifi olan polyak memarları haqqında məlumat verib. Sərgidə də bu məşhur polyak memarların şah əsərlərinin böyük məmnuniyyətlə iştirakçıların diqqətinə təqdim edildiyini deyən Sahibə Qafarova tədbirin ərsəyə gəlməsində əməyi keçənlərə və sərgiyə gələnlərə təşəkkürünü bildirib.

"Azərbaycan"

Polşa Azərbaycanla münasibətlərin inkişafına böyük əhəmiyyət verir

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Polşa Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkə Senatının Sədri Tomaş Qrodzki ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclis Sədri Sahibə Qafarova Polşanın Senatının Sədri Tomaş Qrodzki ilə görüşüb. Milli Məclis Sədri Sahibə Qafarova Polşanın Senatının Sədri Tomaş Qrodzki ilə görüşüb. Milli Məclis Sədri Sahibə Qafarova Polşanın Senatının Sədri Tomaş Qrodzki ilə görüşüb.

Xalqlarımız arasında əsrlərdən yaxşı əlaqələrin olduğunu deyən Senatın Sədri xatırladı ki, polyaklar hələ onilliklər əvvəl Azərbaycanda sülh şəraitində yaşayıb, fəaliyyət göstərirlər. Eyni zamanda Polşa ədəbiyyatında Azərbaycan haqqında əsərlər, məlumatlar dərc olunub. Xalqlarımız arasında dostluq münasibətləri möhkəm əsaslara malikdir.

Azərbaycan nümayəndə heyətinə göstərilən yüksək qonaqpərvərlik

liyə görə minnətdarlığını bildiren Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Polşanın Senatının Sədri Tomaş Qrodzki ilə görüşüb. Milli Məclis Sədri Sahibə Qafarova Polşanın Senatının Sədri Tomaş Qrodzki ilə görüşüb.

Azərbaycanın bütün ölkələrinin ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini deyən Sahibə Qafarova bu məsələnin beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərindən biri olduğunu diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan

can bu məsələni yaxşı başa düşür. Çünki bizim ərazimizin 20 faizi 30 ilə yaxın işğal altında olub. Bu ərazilərin işğaldan dərhal və qeyd-şərtsiz azad olunması ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi uzun illər icra olunmayıb və 2020-ci ildə Azərbaycan öz gücü hesabına ərazilərini işğaldan azad edib.

Milli Məclisin Sədri məlumat verib ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə böyükmiqyaslı quruculuq işləri həyata keçirilir. Hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzürdə "ağıl" şəhərlər və kəndlər, "yaşıl enerji" konsepsiyalarına uyğun olan

ekoloji cəhətdən dayanıqlı şəhər və kəndlər salınır. Bu kəndlərdən biri də məcburi köçkünlərin artıq geri qayıtdığı Ağal kəndidir. Spiker deyib ki, Azərbaycan sülh istəyir və Ermənistanla beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinə söykənən 5 maddəlik sülh sazişini imzalamaqdan boyun qaçırır.

Senatın Sədri Tomaş Qrodzki isə qeyd edib ki, onun ölkəsi Cənub Qafqaz regionunda sülh yaradılması istiqamətində bütün səyləri, təşəbbüsləri dəstəkləyir.

Ermənistanın hərbi-siyasi təxribatları barədə də məlumat verən spiker Sahibə Qafarova o cümlədən Ermənistanın Laçın yolundan hərbi məqsədlər və qeyri-qanuni istismar etdiyi təbii sərvətlərimizin dağıması üçün istifadə etdiyini bildirib. Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin Laçın yolunda Ladin aksiyası Ermənistanın bu qeyri-qanuni əməllərinə etiraz olaraq keçirilir. Lakin Ermənistan, guya, Laçın yolunun bağlanmasına dair yalan iddialarla beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmağa çalışır. Milli Məclisin Sədri bir daha bəyan edib

ki, Laçın yolu humanitar məqsədlər üçün açıqdır və 6 mindən çox nəqliyyat vasitəsinin, tibbi yardıma ehtiyacı olan şəxslərin, humanitar yüklərin Laçın yolundan maneəsiz keçməsi bunu sübut edir. Sahibə Qafarova həmçinin bildirib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki üçüncü beynəlxalq hava limanı Laçın rayonunda inşa olunur.

Azərbaycan və Polşa arasında əlaqələrin həm ikitərəfli qaydada, həm də Avropa İttifaqı çərçivəsində inkişaf etdiyini deyən spiker Sahibə Qafarova xatırladı ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə yeni tərəfdaşlıq

sazişi üzrə danışıqların son mərhələsindədir və onun 90 faizdən çox artıq razılaşdırılıb. Azərbaycan Avropa İttifaqının doqquz üzvü, o cümlədən Polşa ilə strateji tərəfdaşlıq sənədləri imzalayıb. Milli Məclis Sədri ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm rolunu qeyd edib.

Görüşdə həmçinin parlamentlərimiz arasında əməkdaşlıq məsələləri də müzakirə olunub. Qarşılıqlı səfərlərin və müsbət dialoqun bu əlaqələrə töhfələr verdiyi qeyd edilərək, parlament komitələri arasında əməkdaşlıqla bağlı da fikir mübadiləsi aparılıb. Bu istiqamətdə təmasların mümkünlüyü, həmçinin parlament aparatları arasında əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi istiqamətində gələcəkdə işbirliyi nəzərdən keçirilib və müsbət qiymətləndirilib.

Görüşdə ölkələrimiz arasında siyasi, iqtisadi sahədə olduğu kimi, humanitar sahədə də əlaqələrin yaxşı səviyyədə olduğu qeyd edilərək bildirilib ki, ölkələrimizin nümayəndələri müxtəlif mədəni tədbirlərdə qarşılıqlı şəkildə iştirak edirlər. Humanitar sahədə əlaqələr xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına xidmət edir.

"Azərbaycan"

Cin xarici işlər nazirinin müavini: "Azərbaycan-Çin əlaqələri bütün sahələrdə inkişaf edərək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov Çin Xalq Respublikasının xarici işlər nazirinin müavini Ma Caosyü ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ma Caosyü təməli Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan Azərbaycan-Çin əlaqələrinin hazırda dövrlərimizin başçıları sayəsində bütün sahələrdə inkişaf etdiyini, strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyini bildirib. O, Azərbaycanın və Çinin dövlət başçıları arasında Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin son sammiti çərçivəsində görüşünün əməkdaşlıq perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından əhəmiyyətə toxunub. Azərbaycan-Çin münasibətlərinin genişlənməsində Heydər Əliyev Fondunun Çində həyata keçirdiyi humanitar və mədəni layihələrin, həmçinin Xarici Ölkələrlə Dostluq üzrə Çin Xalq Assosiasiyası arasındakı əməkdaşlığın və ölkələrimizin səfirliklərinin fəaliyyətinin əhəmiyyətini vurğulanıb.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin pandemiyadan sonra Çin Xalq Respublikasına səfər edən ilk heyətlərdən olduğunu bildiren Ma Caosyü Azərbaycanın Çinin bütün təşəbbüslərinə daim müsbət reaksiya göstərdiyini, "Bir

kömər, bir yol" təşəbbüsünə verdiyi töhfələri qeyd edib.

O, münasibətlərimizin daha da genişlənməsi üçün bütün dövlət qurumları, qeyri-hökumət təşkilatları və özəl sektor arasında əlaqələrin qurulmasının əhəmiyyətindən danışıb. Nazir müavini Çin Xalq Respublikasının Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini diqqətə çatdıraraq ölkəmizə sülh arzulayıb.

Anar Ələkbərov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikası ilə münasibətlərə hər zaman önəm və dəstək verdiyini, ikitərəfli əlaqələrin inkişafına çalışdığını bildirib.

Azərbaycanın turizm potensialı, işğaldan azad olunan ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri, o cümlədən digər bölgələrimizdəki layihələrdə Çin sənayeçiləri və şirkətləri üçün imkanların mövcudluğu barədə məlumat verilib. Heydər Əliyev Fondunun Çində həyata keçirdiyi humanitar və mədəni layihələrin gələcəkdə də davam etdirəcəyini bildiren Anar Ələkbərov dövlət qurumlarının da Çin ilə əməkdaşlığa yüksək maraq göstərdiyini qeyd edib və Azərbaycan dövlətinin hor zaman "Vahid Çin" prinsipinə dəstək verdiyini vurğulayıb.

Azərbaycanın və İsrailin xarici işlər nazirləri ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin inkişafı məsələlərini müzakirə ediblər

Aprəl 19-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ölkəmizdə səfərdə olan İsrail Dövlətinin xarici işlər naziri Eli Kohenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə iki ölkə arasında ikitərəfli və çoxtərəfli çərçivədə əməkdaşlığın mövcud səviyyəsinə dair məmnunluq ifadə olunaraq, ölkəmizin İsrail Dövləti ilə müxtəlif sahələrdə əlaqələrin inkişafına və uğurlu əməkdaşlığın genişləndirilməsinə böyük əhəmiyyət verdiyi diqqətə çatdırılıb.

Nazirlər çoxşaxəli əməkdaşlıq gündəliyində duran siyasi, iqtisadi, o cümlədən energetika, təhsil və tədqiqat, yüksək texnologiyalar, rəqəmsallaşma, turizm, humanitar və bir çox başqa sahələr

daxil olmaqla əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Bu gün Bakıda keçirilən Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında Birgə Komissiyanın fəaliyyəti təqdir edilən və münasibətlərin daha da şaxələndirilməsinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Azərbaycan Respublikası ilə İsrail Dövləti arasında tarixi dostluğa, əməkdaşlığa sۆykən əlaqələrin mövcudluğundan söz açan nazir Ceyhun Bayramov iki ölkə arasında qarşılıqlı səfərlərin, o cümlədən təmasların əhəmiyyətindən bəhs edib. Bu xüsusda keçirilən görüşlərin və aparılan müzakirələrin tərəfdaşlığımızın daha da dərinləşdirilməsi, habelə ikitərəfli dialoqun daha da inkişaf etdirilməsi baxımından mühüm olduğu diqqətə çatdırılıb.

Görüşdə ölkəmizin İsraildə səfirliyinin açılmasının son 30 ildə inkişaf edən və yeni keyfiyyət mərhələsinə qədəm qoyan Azərbaycan-İsrail münasibətlərinin gücləndirilməsinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Tərəflər ikitərəfli münasibətlərin bütün istiqamətləri, habelə beynəlxalq və regional məsələlər üzrə müxtəlif səviyyələrdə siyasi dialoqun bundan sonra da inkişaf etdirilməsinə hazır olduqlarını ifadə ediblər.

Söhbət zamanı həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb.

Səfər çərçivəsində nazirlər tərəfindən "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında 2023-2026-cı illər üçün təhsil sahəsində əməkdaşlıq proqramı" imzalanıb.

Prezidentin köməkçisi Balaxanı qəsəbəsində rus icmasının nümayəndələri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin müdiri Zeynal Nağdəliyev iştirakı ilə Sabunçu rayonunun Balaxanı qəsəbəsindəki rus qəbiristanlığına baxış keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Z.Nağdəliyev yerində sakinlərlə, o cümlədən rus icmasının nümayəndələri ilə görüşüb.

Tapşırıqna uyğun olaraq ərazidə abadlıq işlərinə başlanılıb, su xəttinin çəkilməsi ilə əlaqədar aidiyyəti qurumlara müraciət edilib, sındırılmış məzar daşlarının yenisi ilə əvəz olunmasına, habelə mühafizə məqsədilə qəbiristanlığın hasarlanmasına qərar verilib.

Məsələ ilə əlaqədar Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən cinayət işi açılıb və araşdırmaya başlanılıb.

Azərbaycanın Rus İcması bəyanatla çıxış edib

Azərbaycanın Rus İcması Zabrat-1 və Balaxanı qəsəbələri arasında yerləşən Zabrat qəbiristanlığında yaranmış vəziyyətlə bağlı bəyanatla çıxış edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bəyanatda deyilir: "Rus icmasına Zabrat-1 və Balaxanı qəsəbələri arasında yerləşən Zabrat qəbiristanlığında yaranmış vəziyyətlə bağlı bir neçə müraciət daxil olub. Şahidlər tərəfindən vandalizm aktları, qəbirlərin dağıdılması və aşırılmış qəbirüstü plitələrinin foto-materialları təqdim edilib. Bundan başqa, bir neçə hallarda yəqin ki, qohumlar tərəfindən ökəl ağaclar və kollar kökündən çıxarılıb, çəpərlər sökülüb".

Bəyanatda vurğulanıb ki, baş verənlər hiddət doğurur və təc-

cüblü deyil ki, bu, tolerant və multikultural Azərbaycan cəmiyyətində ictimaiyyət arasında və kütləvi informasiya vasitələrində narahatlıq yaradır. Azərbaycan Rus İcması tərəfindən vandalizm aktını qətiyyətlə pisləyir və baş verən hadisəyə göstərdiyi diqqətə görə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevaya dərin minnətdarlığını bildirir.

"Hörmətli Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin müdiri Zeynal Nağdəliyev iştirakı ilə artıq Sabunçu rayonunun Balaxanı qəsəbəsində rus qəbiristanlığına baxış keçiri-

lib. Vurğulanıb ki, bütün qəbirüstü plitələr yenidən bərpa edilib", - deyərək bəyanatda deyilir.

Bəyanatda vurğulanır ki, bu gün Azərbaycanın baş prokurorunun birinci müavini Elçin Məmmədov Azərbaycanın Rus İcmasının sədri, Milli Məclisin deputatı Mixail Zabelinlə əlaqə saxlayıb və ona qəbiristanlıqda vandalizm aktları ilə bağlı bütün hadisələrin təhqiqi üzrə istintaq qrupunun yaradıldığı barədə məlumat verib. Bildirilir ki, Azərbaycan Respublikasının baş prokuroru və daxili işlər naziri istintaq aparılır.

"Azərbaycanın Rus İcması istintaqın gedişini izləməkdə davam edəcək və cəmiyyəti məlumatlandıracaq", - deyərək bəyanatda qeyd olunub.

Azərbaycanın qeyri-neft məhsullarının İsrail bazarına ixracı üçün böyük potensial var Azərbaycan-İsrail Hökumətlərarası Komissiyasının iclası olub

Bakıda Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında Birgə Komissiyasının 3-cü iclası keçirilib.

İqtisadiyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iclasda çıxış edən iqtisadiyyat naziri, Birgə Komissiyanın həmsədri Mikayıl Cəbbarov dostluq və qarşılıqlı etimada əsaslanan Azərbaycan-İsrail əlaqələrinin müxtəlif sahələrdə dinamik inkişafını vurğulayıb. Qeyd edilib ki, Azərbaycan və İsrail arasında ticarət dövriyyəsində qeyri-neft məhsullarının payı yüksəlib: "Bununla belə, biz ticarət əlaqələrimizi şaxələndirməliyik, çünki Azərbaycanın qeyri-neft məhsullarının İsrail bazarına ixracı üçün hələ də istifadə olunmamış böyük potensial var".

İqtisadiyyat naziri deyib ki, investisiya, innovasiyalar, informasiya, kənd təsərrüfatı, ekologiya, qida, su, enerji texnologiyaları, əczaçılıq və biotexnologiya, ərzaq təhlükəsizliyi, kibertəhlükəsizlik, turizm, kiçik və orta sahibkarlıq və digər sahələrdə əməkdaşlıq üçün geniş perspektivlər var və bu potensialın reallaşdırılması üçün özəl sektor fəallığını artırmaqlıdır. Bu kontekstdə biznes dairələrini genişləndirən işgüzar tədbirlər dialoqun genişlənməsinə əlavə imkanlar yaradır. Azərbaycan ölkələrimiz arasında müasir texnologiyaların transferi sahəsində əməkdaşlıqda maraqlıdır

hen iki ölkə arasında müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq imkanları barədə fikirlərini bölüşüb, özəl bölmənin tərəfdaşlığın inkişafı potensialını reallığa çevirdiyini diqqətə çatdırıb.

İqlim dəyişiklikləri ilə bağlı global çağırışlara toxunan ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev Azərbaycanda ekologiya, ətraf mühitin mühafizəsi üzrə həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verib, bu sahələrdə İsrail ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsinin önəmli qeyd edib.

İclasda müxtəlif sahələrdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Hökumətlərarası Komissiyanın iclası çərçivəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair bir sıra sənədlər

imzalanıb. Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında imzalanan saziş ölkələrimizin bu istiqamətdə əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsinə və resurslardan səmərəli istifadənin imkanlarının artırılmasına xidmət edir. Tədbirdə həmçinin Azərbaycan Respublikasının İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi ilə İsrail Dövlətinin Milli Texnoloji İnnovasiya Qurumu arasında texnoloji innovasiyalar sahəsində Birgə Bəyannamə, SOCAR və İsrailin "Union Energy" şirkəti arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş, "Azersu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə İsrail Milli Su Şirkəti - "Mekorot" arasında anlaşma memorandumu imzalanıb.

Bakıda Azərbaycan-İsrail biznes-forumu keçirilib

İxracın və investisiyaların Təşviqi Agentliyinin - AZPROMO-nun təşkilatçılığı ilə Bakıda Azərbaycan-İsrail biznes-forumu keçirilib.

İqtisadiyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan və İsrail arasında Birgə Komissiyanın həmsədri, iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov biznes-forumun, həmçinin iş adamları arasında

keçirilən müxtəlif görüş və tədbirlərin aktual məsələlərin müzakirə edilməsi, prioritet əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi və işgüzar dairələr arasında yeni əlaqələrin qurulması baxımından önəmli vurğulayıb. Qeyd olunub ki, ölkələrimiz arasında möhkəm ikitərəfli dostluq münasibətləri, yüksək səviyyəli siyasi əlaqələr iqtisadi əməkdaşlığın dinamik inkişafına əlverişli şərait yaradır.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında Birgə Komissiya, həmçinin İsrail-Azərbaycan Ticarət və Sənaye Palatası ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarət tərəfdaşlığının inkişafı baxımından əhəmiyyət kəsb edib. Azərbaycanda müxtəlif sahələr üzrə çoxsaylı İsrail şirkətləri fəaliyyət göstərir, bir sıra önəmli layihələr həyata keçirilir. İsraili enerji, ticarət, sənaye, kənd təsərrüfatı, in-

novasiyalar, infrastruktur, əczaçılıq, turizm və digər sahələr üzrə əməkdaşlığın inkişafı üçün geniş imkan olduğu diqqətə çatdırılıb, israili sahibkarların ölkəmizdə biznes təşəbbüslərinin yüksək qiymətləndirildiyi və dəstəkləndiyi bildirilib.

Birgə Komissiyanın həmsədri, İsrailin xarici işlər naziri Eli Kohen ölkələrimizin müxtəlif sahələrdə səmərəli əməkdaşlıq etdiyini, Azərbaycanı daha da inkişaf etdirən, ölkəmizin

unikal coğrafi mövqeyi və iqtisadi sabitliyini İsrail şirkətləri üçün əhəmiyyətli əməkdaşlıq və investisiya mühiti yaratdığını vurğulayıb. Qeyd olunub ki, İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha yüksək səviyyəyə çatmasına əlavə imkanlar yaradır.

Tədbirdə Azərbaycan və İsrailin investisiya layihələri barədə təqdimatlar nümayiş etdirilib, B2B və B2G formatda görüşlər keçirilib.

Azərbaycan və İsrail arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq genişlənilir

Aprəl 19-da Bakıda keçirilən Azərbaycan-İsrail Birgə Komissiyasının 3-cü iclası çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş imzalanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, saziş Azərbaycan tərəfindən ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev, İsrail tərəfindən isə xarici işlər naziri Eli Kohen imzalayıb.

Sazişdə ətraf mühitə təsirlərin qiymətləndirilməsi, biomüxtəlifliyin qorunması, xüsusi mühafizə olunan təbii orqanizmlərin idarə olunması, tullantı sularının təmizlənməsi standartları, suyun düzgün idarə edilməsinin ekoloji aspektləri, hava keyfiyyətinin monitorinqi sahəsində

əməkdaşlıq məsələləri nəzərdə tutulub. Sazişin imzalanması iki ölkə arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinə, bu sahədə hüquqi bazanın möhkəmləndirilməsinə və yeni əlaqələrin yaradılmasına öz müsbət töhfəsini verəcək.

Türkiyə artıq böyük qaz istehsalçısına çevrilir

Qardaş ölkə bu gündən Qara dənizdə yeni yataqların istismarına başlayır

Son illərdə hərtərəfli yüksəliş dövrünü yaşayan qardaş Türkiyə Cümhuriyyətinin dünyada yeni güc mərkəzi və söz sahibinə çevrilməsi dənizdə həqiqətdir. Qardaş ölkənin son 20 ildə iqtisadiyyatının real ifadədə 3 dəfə böyüməsi, 900 milyard dollarlıq ümumi daxili məhsula malik olması onu deməyə əsas verir ki, Türkiyə, sözün əsl mənasında, müasir inkişaf mərhələsindədir. Xüsusən də ağır və yüngül sənayesinin inkişafı ilə dünyada yeni rekordlara imza atan 100 yaşlı cümhuriyyət hərbi və məişət sənayesinin yeni kəşfləri, istehsalı ilə dünyaya meydan oxumaqdadır.

Təkcə son bir neçə ildə "Baykar" şirkətinin "Akinci" PUA-sı, "Qızıl alma" pilotsuz qırıcı təyyarələri, müşahidə peyki olan "İMECE"nin və tam elektrikli "Togg"un T10X avtomobil modelinin və pilotsuz təyyarələr, hərbi texnikalarla təchiz edilən "TCG Anadolu" gəmisinin istifadəyə verilməsi qardaş ölkənin hərbi gücünün, iqtisadi qüdrətinin əyani təzahürüdür. Aprelin 18-də Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan mətbuata müsahibəsində qeyd edib ki, Türkiyə ikinci təyyarə gəmisi də inşa edəcək. İspaniya və Böyük Britaniya ilə birgə inşa ediləcək gəmi Türk Silahlı Qüvvələrinə təhvil verilmiş "TCG Anadolu" gəmisi iki dəfə böyük olacaq.

Bütün bunlar Türkiyənin son illərdə uğurlu siyasət yürütməsinin nəticəsində əldə etdiyi möhtəşəm uğurların parlaq ifadəsidir.

1 trilyon dollara bərabər qaz ehtiyatı

Bu bir həqiqətdir ki, Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət Türkiyəni ən böyük iqtisadi güc sahibinə, heç kəmdən asılı olmayan ölkəyə çevirib. Məhz bu siyasətin nəticəsidir ki, son illər Türkiyə həm də dünyanın enerji mərkəzlərindən birinə çevrilməkdədir. Əgər diqqət etsək görərik ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəhbərliyi ilə ölkə neft-qaz, elektrik enerjisi, ümumiyyətlə, enerji sektorunda çox ciddi nailiyyətlər əldə edir.

Təbii ki, müxtəlif sahələrdə istehsal və istehlakın artması enerjinin tələbatı da artırır. Bu zamana qədər neft-qaz ölkəsi kimi tanınmayan qardaş ölkə bu sahə üzrə apardığı uğurlu siyasət və görülməmiş işlərinə görə artıq qaz istehsalçısına da çevrilir. Qara dənizdəki qaz yataqları onun enerji sahəsində böyük istehsalçıya çevrilməsinə zəmin yaradıb. Türkiyənin bu dənizdə 2020-ci ildən bəri 710 milyard kubmetr təbii qaz ehtiyatının aşkarlanması ölkənin enerji təminatının əsasən daxili ehtiyatlar hesabına ödənilməsinə şərait yaradıb.

Ötən ilin dekabrında Rəcəb Tayyib Ərdoğan Nazirlər Kabinetinin iclasında Qara dənizdə yeni təbii qaz kəşfinin müjdəsini verərək "Çaycuma-1" quyusunda - dənizin 3023 metr dərinliyində 58 milyard kubmetr təbii qaz ehtiyatı aşkar edildiyini bildirmişdi. Qara dənizdə kəşf edilən qazın beynəlxalq bazarlarda 1 trilyon dollara bərabər olduğu vurğulanmışdı.

Türkiyənin qaza olan tələbatının dörddəbiri ödənəcək

Yeni yataqların kəşfləri Türkiyənin qaza olan tələbatının dörddəbərini ödəyəcək. Qeyd edək ki, Türkiyə layihə ilə bağlı boru yerləşdirmə işlərini ötən il tamamlayıb və işlər dənizin 2200 metr dərinliyində görülüb. Bu işlərin görülməsi isə müasir texnologiyalarla, uzaqdan idarə olunan robotlarla həyata keçirilir. Türkiyə ötən dövrlərdə Qara dənizdə quyular qazsa da, onlar yalnız xarici şirkətlərlə birgə iş sahəsində mümkün olmuşdur. İndi isə iqtisadi yüksəliş dövrünü yaşayan qardaş ölkə bu işləri artıq öz imkanları hesabına həyata keçirir.

Türkiyənin mavi qaza olan tələbatı öz hesabına ödəməsi yanacaq qiymətinin aşağı düşməsinə də gətirib çıxaracaq və bu, ümumilikdə ölkədəki inflyasiya səviyyəsini aşağı salacaq.

Enerji sahəsində, xüsusən qaz istehsalı ilə bağlı görülməmiş işlər Türkiyəni böyük qaz istehsalçısı mərkəzinə çevirəcək. Bu işlərin həyata keçirilməsi üçün isə ölkənin kifayət qədər texniki avadanlığı, inkişaf etmiş infrastrukturunu, böyük təcrübəsi və potensialı var.

Dünyada baş verən hadisələrin enerji sektoruna təsirini, həmçinin təchizat təhlükəsizliyini nəzərə alsaq, Türkiyənin bu sahədə gördüyü işlər həm öz, həm də müqavilə bağladığı bir sıra ölkələrin enerji təminatının etibarlı illərdə olduğunu göstərir.

Türkiyə Neft Şirkəti bir neçə gün əvvəl təbii qazı quruya çıxaracaq boruların yerləşdirmə işlərinin tamamlandığını da elan edib. Təxminən 10

milyard dollarlıq investisiya qoyulmuş olan layihə nəticəsində Qara dəniz qazı Prezident Ərdoğanın iştirakı ilə aprelin 20-də, yəni bu gün keçiriləcək "Qara dəniz qazının istismara verilməsi mərasimi"ndə quruya çatdırılacaq.

Beləliklə, Türkiyə daxili tələbatını ödəməklə yanaşı, enerji sahəsində asılılığa da son qoyacaq.

Qeyd edək ki, Sakarya yatağından ilkin mərhələdə gündə 10 milyon kubmetr yanacaq çıxarılaçaq, 2028-ci ilə qədər isə bu rəqəmin 40 milyon kubmetrə çatacağı proqnozlaşdırılır.

Quruda 8 min, dənizdə isə 2 mindən çox işçinin çalışdığı layihənin birinci mərhələsində hasil edilən qazın cari il mayın birinci yarısında təsərrüfatlara verilməsi də nəzərdə tutulur. Gündəlik qaz hasilatı Faza-1-də 10 milyon kubmetr, Faza-2-də 40 milyon kubmetr, Faza-3-də 60 milyon kubmetr təşkil edəcək.

Faza-1 çərçivəsində planlaşdırılan 10 quyudan 5-i bu gün, qalan 5 quyu isə sentyabrın sonunda, Faza-2 çərçivəsində planlaşdırılan 26 quyudan 10-u 2025-ci ildə, qalan 16 quyu isə 2028-ci ildə istismara verilməlidir. "Amara" yatağının da daxil olduğu Faza-3 isə 2028-ci ilə qədər fəaliyyətə başlayacaq.

Türkiyə qazı digər ölkələrə də neql olunacaq

Mavi qaza olan tələbatının, demək olar ki, hamısını idxal edən Türkiyə üçün bu layihə çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qaz yataqlarından əldə olunan yanacağın ölkənin daxili tələbatının böyük qismini ödəməklə yanaşı, ixrac olunması da planlaşdırılır.

Xatırladaq ki, Türkiyənin qaz ixracatı ilə bağlı müqavilə bağladığı ilk ölkə Bolqarıstan olub. Son bir ildə müxtəlif ölkələrlə danışıqlar aparılıb. Nəticədə, ötən il bu istiqamətdə ilk addım Bolqarıstanla atılıb və iki ölkə arasında saziş imzalanıb. Razılaşma əsasən, 2035-ci ilə qədər Türkiyə

bu ölkəyə illik 1,5 milyard kubmetr qaz ixrac edəcək. Beləliklə, 13 il ərzində Türkiyədən Bolqarıstana 20 milyard kubmetr qaz neql olunacaq.

Eyni zamanda Şimali Makedoniya, Rumıniya və Moldova ilə də danışıqlar gedir. Ümumilikdə isə Türkiyənin region ölkələrinə təbii qaz tədarükünü 3 dəfəyə qədər artırmaq potensialı olduğu bildirilir.

Bu isə Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın uğurlu siyasəti, Türkiyə iqtisadiyyatının dünyanın ən güclü iqtisadiyyatlarından birinə çevrilməsinə qədər gətirilmiş işlər, eyni zamanda bütün sahələrdə ölkənin asılılığına son qoymaq üçün söylərinin nəticəsidir. Elə buna görə hazırda Türkiyə dünyada öz sözünü deyən, müstəqil siyasət yürüdən, güclü ordusu, in-

Hələ 2018-ci ildə Trans-Anadolu qaz (TANAP) komarının istifadəyə verilməsi məqsədilə Türkiyənin Əskişəhər şəhərində keçirilmiş mərasimdə bu layihənin Türkiyə ilə Azərbaycanın növbəti zəfəri olduğunu qeyd edən Prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, iki qardaş ölkənin birgə enerji layihələri bölgəyə sabitlik gətirir: "Bu layihələrdə iştirak edən bütün ölkələr, bütün şirkətlər fayda görür, xalqlar fayda görür. TANAP kimi nəhəng layihənin həyata keçirilməsi Türkiyə-Azərbaycan liderlərinin birgə güclü siyasi iradəsinə nəticədə mümkün olmuşdur".

TANAP üzrə anlaşma 2012-ci ildə İstanbul şəhərində imzalanıb. Həm texniki, həm də maliyyə baxımından mürəkkəb layihə olan TANAP müvəffəqiyyətlə yekunlaşaraq bir çox ölkələr üçün imkanlar yaradıb. "Cənub qaz dəhlizi"nin ayrılmaz hissəsi olan, eyni zamanda Xəzər qazının ilk dəfə olaraq Avropaya neqlində əvəzsiz rol malik TANAP enerji təhlükəsizliyi məqsətlərinin həlli üçün mühüm infrastruktur layihəsi hesab olunur.

lür. Mərkəzi Qara dənizdə seysmik tədqiqatlar tamamlandı. Şərqi Qara dənizdə isə tədqiqatlar davam edir. Tədqiqatlardan sonra qazma işlərinə başlanılacaq. Qərbi Qara dənizdə aparılan kəşfiyyat bölgənin yüksək potensialını göstərir. Ümid edirik ki, həm öz qazımızı istehsal edəcək, həm də başqa ölkələrə qaz satacağımız günləri də gözləyirik". Əlbəttə ki, görülmə işlər Türkiyənin enerji sahəsində də güclü dövlət və regional mərkəzə çevrilməsinə zəmin yaradacaq.

Qeyd edək ki, TANAP layihəsi Xəzər sahillərindən başlayıb Adriatik dənizi sahilinə və İtaliyayadək 3500 kilometr məsafədə uzanaraq, təbii qazın Türkiyəyə və Avropaya neqlini nəzərdə tutur. 1850 kilometrlik hissəsi Türkiyədən keçən TANAP Türkiyə, Yaxın Şərq və Avropanın ən uzun təbii qaz boru kəməridir. TANAP Türkiyənin 20 vilayətindən, 67 rayonundan və Çanaqqala boğazından keçən marşruta sahibdir. Bu layihənin ilkin törlüclük qabiliyyəti illə 16 milyard kubmetrdir. Bunun 6 milyard kubmetri Türkiyəyə, 10 milyard kubmetri isə Avropaya neql olunur.

Ən iddialı enerji istehsalı layihəsi

Böli, uzaqgörənliklə, uğurlu siyasətlə daha böyük hədəflərə çatın Rəcəb Tayyib Ərdoğan mümkümlü kimi görünən, amma perspektivdə böyük vədlər verən layihələrə imza atmaqla, enerji sahəsinə sərmayələr yatırmaqla, artıq Türkiyəni güclü dövlətə çevirib.

Azərbaycanla Türkiyənin birgə layihəsi isə təbii ki, TANAP-la yekunlaşmışdır. İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın da iştirakı ilə müxtəlif illərdə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərlərinin, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və TANAP layihəsinin açılış mərasimləri baş tutub.

Əsrin layihələri kimi tanınan TANAP və TANAP Türkiyənin Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolunu artırır. Eyni zamanda belə böyük layihələrdə iştirak Qara dəniz qazının istehsalı ilə bağlı enerji layihəsinə də təkan verir. Hazırda bu layihə Türkiyənin ən iddialı enerji istehsalı layihəsi kimi qəbul edilir və Türkiyə xalqının rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına xidmət edəcək.

"Cənub qaz dəhlizi"nin əsas hissəsi olan TANAP Yunanıstanda Trans-Adriatik boru xəttinə (TAP) birləşir. Onu da qeyd edək ki, TANAP-ın səhmlərinin 7 faizi "SOCAR Turkey Energy A.Ş"-yə, 30 faizi BOTAS-a, 12 faizi bp şirkətinə, qalan 51 faizi isə "Cənub qaz dəhlizi" QSC-yə məxsusdur.

Layihənin açılış mərasimində iştirak edən Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan qeyd edib: "...TANAP ilk dəfə gündəmə gələndə bəzi dairələr - İlham qardaşın bunu çox yaxşı bilir - buna xülya dedilər, həyata keçirilməsi mümkün deyil dedilər. Amma biz səbir etdik, dözümlü göstərdik. Doğru bildiyimiz yolla qətiyyətlə irəlilədik və israr etdik. Nəticədə isə bu gün bərabər yaşadığımız qürur tablosuna şahid oluruq. İndi qarşımızda daha böyük hədəflər, yeni layihələr var. İndi qarşımızda buradan aldığımız ilhamla yeni uğur hekayələri yazmaq var".

Qaz hasilatı Türkiyənin enerji təhlükəsizliyinin formalaşmasına xidmət edəcək

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında bildirdi ki, Türkiyə mavi qazın neqlində regional haba çevrilmək niyyətindədir. Onun sözlərinə görə, qardaş ölkə bir tərəfdən təbii qazın alınması, eyni zamanda ixracatını reallaşdırdığı hədəfləyir.

Deputat qeyd edib ki, qazın ixrac edilməsi ilə bağlı şəbəkənin formalaşması istiqamətində işlər gedir: "Gələcək qardaş ölkə Mərkəzi və Şərqi Avropanın dörd ölkəsi ilə Azərbaycan mavi qazının neqli ilə bağlı anlaşma imzalayacaq. Bu baxımdan Türkiyədə qaz hasilatının həyata keçirilməsi bu ölkənin regional haba çevrilməsi prosesini daha da sürətləndirəcək. Eyni zamanda bu, Türkiyə üçün dövlət gəlirlərinin artırılması baxımından kifayət qədər vacib mənbədir".

Türkiyənin uzun müddət qız idxal etdiyini vurğulayan Vüqar Bayramov əlavə edib ki, bu, Türkiyəni idxalçı ölkədən ixracatçı ölkəyə çevirəcək. Bu da təbii ki, ölkənin geosiyasi və geoiqtisadi mövqeyinin gücləndirilməsi baxımından çox vacibdir. Ona görə də Türkiyədə mavi qaz hasilatı bütövlükdə bu ölkənin regional mövqeyi baxımından yeni bir səhifədir. "Bu, qardaş ölkənin dövlət gəlirlərinin artmasına xidmət etməklə yanaşı, enerji təhlükəsizliyinin formalaşmasına və regional mövqeyinin daha da güclənməsinə xidmət edəcək", - deyərək deputat əlavə edib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Bu dünyaya ər gəlibdi Ərdoğan

Qardaş Türkiyənin hərtərəfli inkişafına nail olan, dünya dövlətləri sırasında ölkəsinin nüfuzunu daha da artıran, sülhün, əmin-amanlığın qorunub saxlanılmasında say və bacarığını əsirgəməyən, 6 fevral tarixində baş verən zəlzələnin yaralarının sağalması üçün təxirsiz tədbirlər həyata keçirən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası, Qarabağ torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi üçün çox işlər görən, dövrümüzün təkrarsız siyasi xadimi, Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı ithaf olunur.

Nə yaxşı ki bu gün türkün beşiyinin başındasan, Həm dünyanın, həm bu günün, gələcəyini yaşındasan. Çalxalanan dünyamızdan baş çıxarmaq deyil asan, Fəqət sənin hünərinlə gəlib türkə təzə bir can, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Hər sözündə qılıncdan da kəsərlə bir qətiyyət, Deyirən ki, qoy var olsun, qalib gəlsin ədalət. Qanımdadır, canımdadır soydan gələn cəsərdi. Görür bunu bütün cahan, bilir bunu dörd bir yan, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Türkün soyu min illərin sınağından keçib gəlib, Bu yolda gör o, nə qədər cəfərlərə sinə gərib. Namərdlərə, nakəsələrə heç bir zaman bac verməyib, Bu gün onun sömasında doğur Günəş, sökülür dan, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Dövlətinin qüdrətini aparırsan irəli, Gör nə qədər zəfərin var, bunu hər kəs bilməli. Uğruna sığal çəkər böyük Yaradan əli. Çox arzuladı yetər başa üzümüzə gələn zaman, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

İlham sənin, sən İlhamın öz dostu, qardaşı, Bir millətin taleyində silahdaşı, sirdaşı. Tapdalayıb keçirsən hər hiyləni, savaşı. Ayıqsız, sayıqsız hər doqquq, hər bir an, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Qarabağın azad oldu qardaşlıq köməyində, Namərd düşmən top-tüfəngi geyinsə də oyninə, Qanmayır ki, qonşuluq nə, insanlıq nə, vicdan nə. Dayanıbdır başı üstə "dönmir yumruq" hər zaman, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Gör nə qədər bu dünyada zalım var, zülmkar var! Nələ-fəryad eşsə qalxıb, qulaqlar da olub kar. Bilinməyir kimdir haqlı, kimdir haqsız, günahkar. Ürəyinin hökmü ilə deyirən ki, dur, dayan! Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

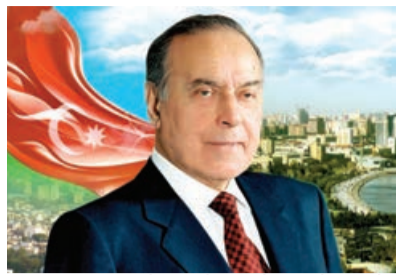
Sən Allahın, təbiətin sınağından keçmişən, Sevinc görür, kədərin də acısını içmişən. El dərdini, ağrısını özününkü bilməmişən. Xalqını da sən özünə uca dağtək arxa san, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Gecə vaxtı yaxaladı deprem yurdun yarısını, On minlərlə can apardı - kişi, uşaq, qarısını. Keçmiş olsun, bundan sonra gələcək xoş olsun. Yanındaydı dostlar o gün Batıdan, həm Doğudan, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Türkün himni səslənəndə sevinc doğur gözündə, Ucalırsın ucalandı bayrağın göy üzündə. Sağ əlin də sol sinəndə - ürəyinin üstündə, Vəton, dövlət sənin üçün həm şöhrətdir, həm də şan, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Zaman çarxi min illərdir, dayanmadan fırlanır, Günəş çıxır, günəş batır, qüdrətdən hey yanır. Bu get-gəllər dünyasında əməl qalır, ad qalır. Yüz ildən bir, bəlkə, olar sən kimi doğulan, Anan səni nərd doğubdu, ər doğubdu, Ərdoğan!

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Heydər Əliyev İli 2023

Böyük Zəfər Heydər Əliyev

Əvəli Ləci səh.

Əbədî liderimizin şanlı törcümeyi-halı ilə tanış olarkən bu böyük qüdrət sahibinin dövlətinə və xalqına nə dərəcədə bağlı olduğunu minlərlə fakt əsasında daha müfəssəl dərk edə bilərik. Anlayırısan ki, Heydər Əliyevin ömrü nə şəxsi həyatına, nə ailəsinə, nə də karyerasına həsr olunub. Əksinə, o, millətinin maraqlarını və ölkəsinə xidməti daim şəxsi həyatının, ailəsinin, karyerasının fəvqində tutub. Budur, əsl vətəndaşlıq və rəhbər iradəsi. Ümummilli Liderimiz məhz bu xüsusiyyətlərinə görə Azərbaycan tarixində şəriksiz ömürdür, nümunədir.

Adətən, görkəmli insanların, güclü liderlərin törcümeyi-halı onların xalqlarının, dövlətlərinin şanlı tarixinə yazılır. Azərbaycanın son 50 ildən artıq tarixi, əslində, Heydər Əliyev epoxası - mərhələsi adlanı bilər. Tariximizin bu dövrü iftixar mənbəyimizdir. Çünki bu illər yalnız inkişaf və qüdrətlənmə mərhələsi deyil, həm də xoşbəxt qurtuluş, böhrandan yüksəliş keçidin real dövrüdür.

Heydər Əliyev həm birinci, həm də ikinci dəfə hakimiyyətə gələndə ölkəmiz özünün ağır dövrünü yaşayırdı. Ötən əsrin 60-cı illərində Azərbaycanın aparıcı iqtisadi mərkəzlərindən biri olan Azərbaycan Milli Şurası da rəhbərliyinə keçirdi. Heydər Əliyev bu illər ərzində vətəninə də unutmadı. Həmin dövrdə mərkəzdən Azərbaycana ayrılan vəsaitlərin həcmi dəfələrlə artırıldı, respublikada gedən quruculuq işlərinə daha geniş töhfə verildi.

Ötən əsrin 70-80-ci illərində Abşeron rayonu da respublikanın ən aparıcı iqtisadi mərkəzlərindən biri oldu. Rayonumuzda çoxsaylı zavodlar, fabriklər tikildi, parklar və istirahət mərkəzləri salındı, minlərlə mənzil sakinlərin ixtiyarına verildi. Aqrar sektor müasir üsullarla davamlı inkişaf yoluna çıxdı. Heydər Əliyevin qayğısı, dəstəyi və şəxsi nəzarəti altında Abşeron artıq tək Azərbaycanın yox, bütün Qafqazın ən abad, ən inkişaf etmiş, ən güclü iqtisadi potensialı olan bölgələrindən birinə çevrildi.

Söylədiyim faktlar, həmçinin vaxt məhdudluğundan toxuna bilmədiyim bundan minlərlə dəfə çox digər faktın təsəvvürünə də əminliklə deyə bilərik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1969-cu ildən başlayan dövlətçilik fəaliyyəti həm də Azərbaycanın Birinci Qurtuluş missiyası idi.

1993-cü ilin 15 iyununda əbədiləşən Qurtuluş missiyası isə mən məhz tarix baxımından ikinci mərhələ sayıram.

Zəfər dövrünün əksəriyyəti 30 il öncənin bu günlərinin müasirləri olublar. Həmin dövrün - 1988-1993-cü illərin məşhurlarını, böhranlarını, məğlubiyyətlərini biz fərdi qaydada yox, məhz bir millət olaraq hamılıqla yaşamışıq. Yarımadam, xəyanətə, avontürist rəhbərlərin və onların milliklərdən uzaq komandalarının səhvliyinə, bacarıqsızlığına, bəzən isə bilərəkdən törətdikləri fəsadların bütün dövlətimiz, xalqımız taleyimizin ən acı günlərini kimi yaşayıb. O günləri unutmaq və onları unutmaq isə əslən gənc nəslə döndürən xatırlatmaçılıq, faktların, müqayisələrin dillə ilə çatdırılmaqdır. Çünki o günləri unutsaq, o dövrdə bizi bələdalara aparan məkrli insanları xatırlamasaq, gələcəkdə bu tarix təkrarlana bilər.

Heydər Əliyevsizlik dövründə - 1987-1993-cü illərdə Azərbaycan təkləndi, Kremlin və erməni separatçıların qarşısında təslim oldu. Ermənistandan həmvətənlərimizin köçürülməsinə, Qarabağda işğal başlandı. Ardınca 20 Yanvar qətləmi baş verdi. Xalq rəhbərsiz, lidersiz qaldı. Azərbaycanın harayına yənə də yalnız Heydər Əliyev səs verdi. Haqq sözləri dünyaya yaydı. Sonra isə Azərbaycana dönrək yeni mərhələdə xalqımızın missiyasına başladı.

Bakıdakı intriqalar, saray çəkis-mələri notisində Heydər Əliyev Naxçıvana qayıtdı. Ümummilli Liderimiz özünün qəti etirazlarına, rəsmən imtinasına baxmayaraq, Naxçıvan sakinlərinin xüsusən müddətli mitinqlərindən sonra uzun müddətli Azərbaycan Milli Məclisinə rəhbərlik etməyə razılıq verdi. O, xalqın arzu və istəkləri ilə yenidən siyasi orlmu doğru irəlilədi. Naxçıvan Azərbaycanın müstəqillik savaşının ideya və real fəaliyyət mərkəzinə çevrildi. Məhz ilk dəfə Naxçıvanda dövlət atributları qəbul olundu, bayrağımız rəsmi formada dəlğalandı, "Sovet Sosialist" sözündən imtina edildi,

Bu rəqəmlərin mahiyyətində yalnız riyazi göstəricilər yoxdur, ondan daha artıq Ulu Öndərimizin fədakarlığı və Azərbaycanın namınə şanlı missiyası aydın görünür.

sovet qoşunları ərazini tərk etdi, sərhəd məntəqələrində Azərbaycan bayrağı ucaldıldı, tarixi ədalət və müstəqil dövlətçilik prinsiplərini bərqərar edən fərmanlar imzalandı. Heydər Əliyevin bu təşəbbüslərini sonradan Azərbaycan Milli Şurası da rəsmiləşdirməyə məcbur oldu. Heydər Əliyev Azərbaycanın məkəndə əsl müstəqillik və layiqli dövlətçilik nümunəsini formalaşdırdı. Blokada olan bölgəni yaşatmağa müvəffəq oldu. Əhalinin təhlükəsizliyini təmin etdi. İşğalın qarşısını aldı. Naxçıvanı xilas etdi. Növbə artıq bütün Azərbaycana idi.

1993-cü ilin iyununda xalqın əlinə noinki dövlətdən, hətta Allahdan da üzdüyü vaxt nəzərlər yenidən Heydər Əliyevə dikilmədi. Bu zaman böyük şəxsiyyətin hakimiyyətə qayıdışını yalnız xalq tələb etmirdi, ixtilafı ilə ölkəni ucaqlıq qaydada yox, bütün iqtisadi qüvvələr də Ulu Öndərin rəhbərliyə gəlişini yeganə nicat sayırdılar. Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtdı və 13 il ərzində qurduğu dövlətin 1987-ci ildən 1993-cü ilə qədər davamlı şəkildə dağılması prosesinin qarşısını aldı, xalqın ondan gözlədiyi qurtuluş missiyasını reallaşdırdı.

1993-cü ilin Azərbaycanı xatırlayaq. Daxilində vətəndaş müharibəsi gədən, şimalda və cənubda separatizmin bəş qaldırıldığı, hakimiyyətin özünü donduraraq səlahiyyətlərini icra etmədiyi, xalqın arpa ununa möhtək olduğu bir ölkəyə Heydər Əliyev rəhbərliyə gəlməyə, bu gün Suriyanın, Əfqanıstanın, İraqın düşüdüğü durumu biz 30 il əvvəl yaşayacağdıq.

Heydər Əliyev Azərbaycana sabitlik, iqtisadi yüksəliş, sosial inkişaf, demokratiya, güclü ordu, qüdrətli dövlət bəxş etdi. Mükəmməl Konstitusiyaya yaratdı, təkmil islahatların müvəffəq oldu. Torpağı kəndlilərin təmənnəsiz bağışladı, nefti fəlakət mənbəyindən ümumxalq sərvətinə çevirdi. Ulu Öndərimiz həqiqi müstəqilliyi yaratdı, dövləti yaşatdı. Bütün döndürən xatırlatmaçılıq, faktların, müqayisələrin dillə ilə çatdırılmaqdır. Çünki o günləri unutsaq, o dövrdə bizi bələdalara aparan məkrli insanları xatırlamasaq, gələcəkdə bu tarix təkrarlana bilər.

Heydər Əliyevin Azərbaycan qarşısında xidmətlərindən danışmaq bitməz. Əslində, biz bu xidmətlərin hamısını tam mahiyyəti ilə hələ açə bilməmişik. Çünki Heydər Əliyevin böyüklüyünü hər gün yeni faktlarla görürük, duyuruq. Amma mənim fikrimcə, yaqin sizlər də belə fikirdəsiniz ki, Heydər Əliyevin ən böyük xidmətlərindən biri onun siyasi kursunu layiqincə davam etdirən, böyük əziyyətlər hesabına qurduğu Azərbaycanın yaşadacağı bir lideri yetişdirməsidir. Bu lider - möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev yeni dövrün Heydər Əliyevidir. Bu gün bizim dövlət başçımız dünya ölkələrinin rəhbərləri arasında öz qətiyyətinə, məğrurluğuna və liderlik keyfiyyətinə görə öndədir. Prezident İlham Əliyev beynəlxalq birlikdə dövrümüzün qlobal siyasi rəhbəri kimi qəbul edilir. Möhtərəm Prezidentimizin Azərbaycanın maraqlarını necə özünə və fədakarlıqla qoruduğunu, antiəzərbaycançı düşmənlərlə necə böyük məharətlə möhv etdiyini biz böyük fəxarət hissilə seyr edirik.

Ən böyük qürurumuz isə odur ki, Azərbaycan öz tarixinin çox güclü yüksəliş, sürətli inkişaf dövrünü yaşayır. Bu prosesin təminatçıları isə məhz Heydər Əliyev siyasəti və Prezident İlham Əliyevin kursudur.

Cənab İlham Əliyev Azərbaycan tarixinə öz möhtəşəm imzasını çox istiqamətli və yüksəliş baş verib. Bu sığrayış və inkişafın hər ikisi də Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyi dövrünə təsadüf edib.

Tələlə gətirik ki, hər iki dövrün şahidi, iştirakçısı və baş verən hadisələrin tarixi şahidlərində həkk etdirən yazarlardan biri olmuşam. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyə başlamasının ilk ilində - 1969-cu ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinə qəbul olundum. Təhsilimi başa vurub jurnalist kimi əmək fəaliyyətinə Abşeron rayonunda nəşr olunan "Abşeron" qəzetinə başladım. Aqrar mövzuda yazan jurnalist kimi sahənin uğur və problemləri ilə yaxından tanış oldum.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərliyə başladığı birinci dövrdə Azərbaycan geridə qalmış, yoxsul vəziyyətdə idi. İqtisadiyyatın (həm də təkcə iqtisadiyyatın yox) bütün sahələri tənzümlü dövrünü yaşayırdı.

1941-1945-ci il müharibəsində intensiv istismara məruz qalan neft səhəsi avadanlıq sarıdan kəhnməmiş, yeni yataqlar kəşf edilmədiyindən istismar başa çatmış, müxtəlif tipli sənaye müəssisələrinin yaradılması işi qüvvəsinə çtüyəci da artırır, şəhər əhalisinin artımında baş verən sürətli dəyişikliklər isə, öz növbəsində, təchizat və təminat məsələlərini ön plana çəkirdi. Başlıca orşəzək heç bir sədd, maneə yoxdur. Biz, əslində, bir ailəyik.

Bu sahədə gördüyümüz işləri rəqəmlərlə, faktlarla sadalamağı düzgün saymıram. Buna əslə ehtiyac yoxdur. Nə etmişik, borcumuzdur. Yalnız bir məsələni vurğulamaq istəyirəm: Abşeron şəhəd ailələri, qazi və veteranlar dövlət orqanlarından narazı deyillər. Bugünkü məhsulları ilə təminatı da ciddi əhəmiyyət kəsb edirdi.

1963-cü ildə yaradılan Abşeron rayonunun qarşısına qoyulan başlıca vəzifə Bakı və Sumqayıt şəhəri zəhmətkeşlərinin kənd təsərrüfatı məhsullarının kənd əhliyətlərini ödənilməsidir. Çox çətin və məsuliyyətli iş idi. Odur ki, hamıdan böyük fədakarlıq tələb olunurdu. Sosializm dövründə hər şey dövlətin əlində cəmləşdirilmişdi. Bütün istehsal vasitələri, fabriklər və zavodlar dövlətə məxsus idi.

Kənd təsərrüfatında da eyni vəziyyət hökm sürürdü. Hətta kolxoz omlakı formal şəkildə bir qrup insana - kolxozun üzvlərinə məxsus olsa da, əslində, onu dövlət idarə edir, kadrların seçilib yerləşdirilməsindən tutmuş, bütün məsələlərdə nəzarəti dövlət həyata keçirirdi.

Dövlət tərəfindən hər bir kolxoz və sovxozun, eyni müəssisələrinin, bütövlükdə rayonların qarşısına konkret tapşırıqlar qoyulur və icrası tələb olunurdu. Hətta bəzən hər bir kolxoz və sovxozda hər hansı növ bitkinin ne-

çə hektarda ökilib-becərilməsi, nə qədər məhsul istehsal edilməsi belə rayon və respublika rəhbərliyi tərəfindən müəyyən olunurdu.

SSRİ miqyasındakı ehtiyaclar isə Moskva tərəfindən müəyyənöləndirilərk mütəfiq respublikalara yerinə yetirilməsi üçün məcburi göstərişlər şəkildə verilir. Bütün bu tələblər "plan və sosialist öhdəliyi" adı altında rəqəmlərlə ifadə olunaraq icrası məcburi sayılır. Belə planların yerinə yetirilməsi asan olmasa da, təcrübədə üz ağılı, yüksək əməkhaqqı, mənəvi və maddi mükafatlandırma və həvəsləndirmənin digər formaları ilə müşayiət olunurdu. Odur ki, bütün qüvvələr plan tapşırıqlarının icrasına yönəldilirdi.

Ulu Öndərin uzagöreliliyi, nəhəng təşkilatçılıq bacarığı, şəxsi nüfuzundan və inandırmaq məharətindən istifadəsi sayəsində mərkəzdən Azərbaycana əlavə xeyli vəsait gətirilərk, kənd təsərrüfatının durğunluqdan çıxarılması təmin olundu.

Dövrün ən mühüm stimullaşdırıcı amillərindən biri sosializm yarışının təşkilini idi. Yarış illik yekunları əsasında hər bir əmək kollektivinin, rayonun və respublikanın uğurları qiymətləndirilirdi. Qaliblərə Keçici qırmızı bayraqlar təqdim olunurdu.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın kənd əməkçilərinin on dörd dəfə Ümumittifaq sosializm yarışında qalib gəlməsi və beləliklə, Sov.İKP MK-nin, SSRİ Nazirlər Sovetinin və SSRİ Həmkarlar İttifaqları Təşkilatlarının Keçici qırmızı bayrağına layiq görülməsi həmin dövr üçün görünməmiş hadisələrdən sayılır. Məhz bu nümunə sayəsində Azərbaycan Ümumittifaq fondundan yüksək məbləğdə vəsait ayrılır, ölkənin maddi-texniki təminatı yaxşılaşdırılır, bütövlükdə əhalinin gələcəkdə yaşayacağı dövrü təminatı əsaslı şəkildə yüksəldirdi.

Heydər Əliyevin kənd əhalisinin qüvvəsini səfərbərliyə alması, əməyin təşkilinin yeni metodlardan bəcarığına istifadəsi, ittifaq mərkəzində sözlünün keçməsi və istəklərinin təmin olunması onun rəhbərliyi dövründə Azərbaycan kəndinin də, kəndlilərinin də firavanlığını əsaslı surətdə yüksəltdi.

Halal yolla yüksək əməkhaqqı və mükafat alan kəndlilər ailəlikcə təsərrüfatlarında işə başlayaraq, özəllərinə yeni evlər tikirdilər, məişət şəraitlərini yaxşılaşdırırdı, övladlarını böyüdürk onlara ali təhsil verə bilirdilər.

Azərbaycan kəndinin əsaslı şəkildə ilk dəfə yenidən tikilib-qurulması da Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərliyi dövründə baş verdi. Abşeron rayonu yeni yaradıldığından qarşısında duran yükəci da artırır, şəhər əhalisinin artımında baş verən sürətli dəyişikliklər isə, öz növbəsində, təchizat və təminat məsələlərini ön plana çəkirdi. Başlıca orşəzək heç bir sədd, maneə yoxdur. Biz, əslində, bir ailəyik.

Məsələn, Abşeronda heyvandarlıq bir neçə istiqamətdə inkişaf etdirilirdi. Rayonda maldarlıq fermaları ilə yanaşı, qoyunçuluq təsərrüfatları, yumurta və ot istiqamətli çoxsaylı quşçuluq-broyler fabrikləri fəaliyyət göstərirdi. Hətta Ümumittifaq fondu üçün nəzərdə tutulan donuz eti istehsalı ilə bir sovxoz və bir kompleks məşğul olurdu.

Geniş zeytun və badam bağları salınmış, güllüklük təsərrüfatı, istixanalar (xiyar və pomidor istehsal edən) yaradılmışdır. Nadir tapılan məhsullardan sayılan zəfəran, habelə şanı süfrə üzümü sortu da bu rayonda becərilirdi. Hor təsərrüfat sahəsinin özünəməxsus çətinlikləri və problemləri mövcud idi.

Şübhəsiz, ən çox ehtiyac suvarma sayına duylurdu. Dövlət bu problemi həll etmək üçün Ceyranbatan gölüne su gətirən Samur-Abşeron kanalının fasiləsi işini təmin etmişdi. Buradan - Ceyranbatandan başlayan və Abşeron rayonu təsərrüfatlarını suvarma suyu ilə təmin edən yeni kanal isə Zirəyədək uzanırdı.

Əlbəttə, su qıtlığı olurdu və bu məhsuldarlığa mənfi təsir göstərirdi. Lakin Ulu Öndərin inadkarlığı və bacarığı sayəsində Kür suyunun paytaxt Bakıya gətirilməsi vəziyyəti bir qədər yaxşılaşdırdı. Üstəlik, Samur-Dəvəçi (o zaman kanal belə adlanırdı) kanalının suvarma qabiliyyətini artırılması da məşbətə doğru xeyli dönüş yaratdı.

Abşerondakı sovxozların maddi durumunun yaxşılaşdırılması burada çalışılan yerli və gəlmə əhalinin sosial rifahına əlavə təsir göstərirdi. Çox sovxozda dövlət vəsaiti hesabına evlər tikilərk kənd əməkçilərinə verildi, onların məişət şəraiti yaxşılaşdırıldı.

Abşeronun ikinci yüksəlişi də Ulu Öndər Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıdışından sonra baş verdi. Xaos və anarxiya dövründə təsərrüfatlar dağıldı, mal-materiallar satılıb sovrulmuşdu. Bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinə keçid isə mühüm dəyişikliklər tələb edirdi.

AXC-Müsavat cütüylü özünütin qısa iqtidarı dövründə yalnız oğurlayib dağıtmaq məşğul oldu. Onlar əsaslı islahatlar aparmadı isə heç cürə bacarmadılar. Əraziləri işğal olunmuş, ümummilli böhran vəziyyətinə gətirilmiş ölkədə isə islahat zərurətə çevrilmişdi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzagöreliliyi, yüksək təşkilatçılıq bacarığı yenidən özünü göstərdi.

Xalqın arzu və tələbi ilə yenidən ölkə rəhbərliyinə qayıdan Ümummilli Liderimiz qısa müddətdə müharibədə atəşkəsə nail oldu, anarxiya və xaosu son qoydu, əhalidəki külli miqdarda silah-sursatın yığılmasını, qanunsuz silah dəstələrin zərərsizləşdirilməsini təmin etdi, ölkədə möhkəm və dönməz sabitlik yaratdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev noinki Azərbaycanı bir dövlət kimi məhv etmədən, əvvəlki kimi kiçik xanlıqlara parçalanmadan qorudu, üstəlik, onun gələcək sürətli və davamlı inkişafına möhkəm təməl yaratdı.

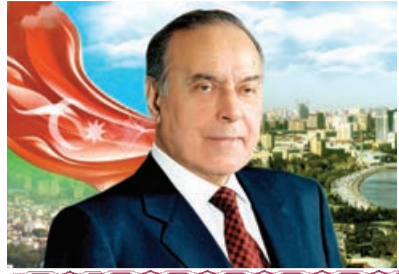
Ən əsası isə özələşdirilməyə dair iki dövlət proqramı həyata keçirildi, sahibkarlığın inkişafını hüquq bazası yaradıldı, bazar münasibətlərinə keçid təmin olundu.

Çətin məsələlərdən biri torpaqların əzəli sahiblərinə, kəndlilərə qaytarılmasında idi. Ulu Öndər Heydər Əliyev böyüklüyü ilə diqqəti cəlb edirdi. Başlıca tələb şəhər əhalisinin ilk növbədə ödə, südə, torəvə və bostan məhsullarına tələbatının ödənilməsi sayılısa da, burada çoxsaylı məsələ mövcud idi.

Burada ki, torpaq islahatları başa çatdırıldı. Əkin sahələrinin bir çoxu yaqış məhsuldarlığına çevrildi və, bütün bunlar insanların ehtiyac və tələbatından ömələ gəlmişdir. Bu gün şəhərə çevrilmiş, Bakıya qayıyab-qarıymış Xırdalan şəhəri öz görkəmi ilə hamı vələh edir. Vaxtilə bəzədilmiş və qamışlıqdan ibarət olan əraziyə indi çoxmətbəli yaşayış binaları, müxtəlif tipli obyektlər tikilib.

Burada ki, torpaq islahatları başa çatdırıldı. Əkin sahələrinin bir çoxu yaqış məhsuldarlığına çevrildi və, bütün bunlar insanların ehtiyac və tələbatından ömələ gəlmişdir. Bu gün şəhərə çevrilmiş, Bakıya qayıyab-qarıymış Xırdalan şəhəri öz görkəmi ilə hamı vələh edir. Vaxtilə bəzədilmiş və qamışlıqdan ibarət olan əraziyə indi çoxmətbəli yaşayış binaları, müxtəlif tipli obyektlər tikilib.

Burada ki, torpaq islahatları başa çatdırıldı. Əkin sahələrinin bir çoxu yaqış məhsuldarlığına çevrildi və, bütün bunlar insanların ehtiyac və tələbatından ömələ gəlmişdir. Bu gün şəhərə çevrilmiş, Bakıya qayıyab-qarıymış Xırdalan şəhəri öz görkəmi ilə hamı vələh edir. Vaxtilə bəzədilmiş və qamışlıqdan ibarət olan əraziyə indi çoxmətbəli yaşayış binaları, müxtəlif tipli obyektlər tikilib.

Heydər Əliyev ili 2023

siyasətinin möhtəşəm nəticəsidir

Məhz Heydər Əliyevin Abşeron göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğısı rayonun tarixi inkişaf mərhələsində əsas rol oynadı. Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərliyinin birinci dövründə Abşeronun sosial və iqtisadi həyatının uğurları istiqamətində əhəmiyyətli işlər aparılmışdır. Abşeronlular Heydər Əliyevin 1981-ci ildəki tarixi səfərini unutmayıblar. Dahi şəxsiyyətin bu rayona səfəri, sadəcə insanlarla səmimi söhbətləri onların qəlbində silinməz izlər qoymuşdur.

Ancaq digər tərəfdən qeyd etməli ki, abşeronluların bu kimi ifixar və sevinc dolu anlarının ömrü elə də uzun müddətli olmadı. Ulu Öndərin Moskva-ya - ittifaqın ali rəhbərliyinə təyin olunmasından sonra Azərbaycanda sürətlə yüksələn sosial-iqtisadi temp aşağıya düşməyə başladı. Təbii ki, bütün ölkə kimi, Abşeron da iqtisadi tənzümləndi. Kəndə qalmadı. Lakin taleyin gərddişi elə gətirdi ki, dünyəvi siyasətçi, Azərbaycan xalqının dahi oğlu Heydər Əliyev ikinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətə gəldi. Bəli, bu faktor həm də taleyin hökmü və Allahın bu torpağı, bu məmləkəti hiş etməsi demək idi.

Xalqın təkidli tələbinə və çağırışlarına səs verən Ulu Öndər Azərbaycana xilaskarlıq missiyasını yerinə yetirmək üçün geri dönməmişdi. Bundan sonra durğunluq və tənəzzül dövrünü yaşayan Azərbaycan xalqı, dövləti Onun rəhbərliyi altında müasirləşməyə, tərəqqiyə qədəm qoymağa başladı. Əlbəttə ki, inkişaf tendensiyası Abşeronu da aid idi. Ulu Öndər Heydər Əliyev Abşeronu etdiyi səfərlərinin birində vurğulamışdır: "Abşeronlular öz əməlləri ilə, özmərkəzləri ilə sübut etdilər ki, əlahiddə ərazidə yerləşən bu rayon müstəqil yaşamağa qadirdir".

Təmali Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş rayonda başladılan tikinti, abadlıq və quruculuq işləri, müxtəlif sənaye komplekslərinin təməllərinin qoyulması uğurlu gələcəkdən, perspektivlərdən xəbər verirdi. Uzun müddət müstəqilliyini itirmək təhlükəsini yaşayan, ancaq Heydər Əliyevin siyasətində bundan xilas olan Azərbaycan xalqının taleyinə ikinci sevinc payı da düşdü. Məhz bu tale payı Ulu Öndər Heydər Əliyevin özü qədr inandığı İlham Əliyev idi. İlham Əliyev Azərbaycan xalqının lideri missiyasını uğurla, möhəratlı, çəvik və məqsədyönlü siyasətlə, inamla, qətiyyətlə davam etdirir. Sevindirici haldır ki, bu gün növbəti Azərbaycanın, eləcə də, bütün dünya azərbaycanlılarının liderinə çevrilmiş cənab İlham Əliyev tərəfindən birləşmiş nəhəng xalq ordusunu uğurlu və tükənməz qürur hissi ilə gələcəyə doğru aparır.

Bütün abşeronlular Prezident İlham Əliyevin siyasətindən bəhrələnmək, istər Abşeronun, istərsə də Azərbaycanın tərəqqi və inkişaf yolunda yaxından iştirak edirlər. Məhz bu kimi önəmli missiyanın reallaşdırılmasında, həyata keçirilməsində abşeronlular daim Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev ətrafında sıx birləşib, onun yürütdüyü məqsədyönlü və uğurlu siyasətinə dəstəklənməkdə davam edirlər. Çünki dünya tarixinin ən qədim köklərindən qaynaqlanan və müasir dövrümüzə qədər təşəkkül tapan Abşeron öz müasir inkişaf tarixini məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasətini layiqincə davam etdirən Prezident İlham Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində növbəti illərə yazacaq.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Abşeron Rayon Təşkilatının sədri Abbas ƏLİYEV Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışından sonra həyata keçirilən gənclər siyasətindən söz açdı. Onun sözlərinə görə, məhz bundan sonra gənclər diqqət dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən birinə çevrildi:

Müstəqilliyimizin ilk illərində gəncləri dövlətçilik və milli maraqlar ətrafında birləşdirmək olduqca vacib idi. Azərbaycanı gənclər ölkəsi, gəncləri isə Azərbaycanın gələcəyi adlandıran Heydər Əliyev bu nəslə dəyərli verdi. Bununla da respublikamızda Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən müntəzəm gənclər siyasətinin əsası qoyuldu.

Dünyəvi və hüquqi dövlət quruculuğu prosesində, çoxşaxəli islahatların reallaşdırıldığı bir vaxtda gənclik enerjisi ehtiyac duyulduğunu düşünən Heydər Əliyev müxtəlif illərdə gənclər siyasətini ayrı-ayrı istiqamətləri üzrə müvafiq sənədlər imzaladı. Dövlət orqanlarının gənclərə iş sahəsindəki fəaliyyətini əlaqələndirmək məqsədini həif etməsi demək idi.

sədiyə Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1994-cü il 26 iyul tarixli fərmanı ilə Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. Beləliklə, gənclərə iş sahəsində vahid dövlət siyasətinin reallaşdırılması təmin olundu. Ulu Öndərin 1997-ci il fevralın 2-də imzaladığı fərmana əsasən, fevralın 2-si Azərbaycan Gəncləri Günü elan edildi. Həmin vaxtdan etibarən Gənclər Günü MDB məkanında və Şərqi Avropa ölkələri arasında ilk dəfə olaraq Azərbaycanda təntənəli şəkildə qeyd edilir.

Gəncliyin sağlamlıq, yüksək mədəniyyəti və intellektə malik olması hər bir dövlət üçün önəmlidir. Ona görə də 1996-cı il fevralın 2-də keçirilən Azərbaycan Gənclərinin I Forumunda Heydər Əliyev gənclər qarşısında mühüm tarixi vəzifə müəyyənləşdirmişdi: hər bir gənclər hər şeydən çox müstəqil Azərbaycanı bu günü, gələcəyi haqqında düşünməlidir. Aradan keçən dövrün təhlili göstərir ki, Azərbaycan gəncliyi Ulu Öndərin bu nəsihətini hər zaman rəhbər tutmuş, milli təəssübkeşlik nümayiş etdirmişdir. Bu baxımdan vətənpərvər Azərbaycan gəncliyi Ümummilli Lider Heydər Əliyev əsasını qoyduğu uzaqgörən və məqsədyönlü gənclər strategiyasına sadiqdir.

Milli və dövlətçilik maraqlarına bağlılıq, bu məsələlərdə gənclərin Prezident İlham Əliyevdən gütdükləri nümunələr 44 günlük Vətən müharibəsində həllədiçil oldu. Bu müharibədə əsas missiyanı məhz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin prezidentliyi dövründə böyüyən gənclər yerinə yetirdi. İkinci Qarabağ müharibəsində həlak olanların əksəriyyəti gənclər nəsli nümayəndələri idi. Onların heç biri Qarabağda olmamışdı, bu diyarı görməmişdi, amma qəlblərində yaşayan milli ruh, ədalət və Vətən sevgisi onları səfərbər etmişdi. Prezident İlham Əliyev bu barədə deyə bilər: "Döyüşdə iştirak edənlərin mütləq əksəriyyəti 2003-cü ildə mən hakimiyyətə gələndə uşağ olan insanlardır. Onlar yetmiş, onlar vətənpərvərlik və fədakarlıq göstərərək canlarından keçdilər, şəhid oldular, qazi oldular, qəhrəmanlıq göstərdilər və tarixi ədaləti bərpa etdilər!"

Beləliklə, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəyi, torpaqlarımızın işğaldan azad olunacağı və soydaşlarımızın öz torpaqlarına qayıdacağı ilə bağlı fikirləri onun davamçıları olan vətənpərvər gənclər Prezident, Müzəffər Ali Baş Ko-

mandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə reallaşdırdılar. Bu baxımdan Vətən müharibəsindəki qələbədə bütün tərəfləri ilə yanaşı, həm də Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən dövlət gənclər siyasəti böyük rol oynadı.

Vətən müharibəsi şəhidi Rauf İbadovun atası Məhərrəm İBADOV bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev hər zaman şəhid adının uca tutulmasına, onların xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə xüsusi həssaslıqla yanaşır, ailələrinə böyük diqqət və qayğı göstərirdi:

Ulu Öndər mütəmadi olaraq şəhid ailələri ilə görüşür, çıxışlarında, xalqa müraciətlərində şəhidlərimizi daim yad edər, onların intiqamının mütləq alınacağını bildirdi. "Azərbaycan xalqının verdiyi şəhidləri bir daha yad edərkən onların qəhrəmanlığı, ruhu qarşısında baş əyir və sizi, bütün Azərbaycan xalqını əmin edirəm ki, mən də, hər bir Azərbaycan vətəndaşı da şəhidlərin xatirəsinə daim qəlbimizdə yaşadacağıq. Allah şəhidlərə rəhmət eləsin, qəbirləri nurla dolsun. Onların qanı yerdə qalmayacaqdır", - deyə Heydər Əliyev 1994-cü ildə keçirdiyi görüşlərin birində bildirmişdi.

Abşeron rayonunun Masazır qəsəbəsindəki 5 nömrəli məktəbin direktoru Səlim MƏMMƏDOV Heydər Əliyevin təhsil inkişafına diqqət və qayğısından söz açdı. Qeyd etdi ki, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev digər sahələrdə olduğu kimi, elmin və təhsilin inkişafında da əvəzsiz xidmətləri var:

Təhsil hər bir xalqın inkişafının təməlinə əsas amillərdir. "Təhsil həyatımızın ən gərəklisi, ən mühüm sahəsidir. O, milli məqsədlər, mənafeələr əsasında qurulmalıdır", deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyev digər sahələrdə olduğu kimi, təhsilində də inkişafda əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. Respublikamızda rəhbərlik etdiyi 34 ildən artıq dövrdə Heydər Əliyevin bu sahəyə qayğısı orta məktəb sinfinin birinə baş çəkməkdən, dərslərləri vərəqləyib məzmunu ilə tanış olmaqdan başlayaraq, təhsilin inkişafını təmin edən qanunvericilik bazasının yaradılmasına kimi uzandı.

Azərbaycanda torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olmuş qəhrəman vətəndaşlarımızın adını əbədiləşdirməsi ilə bağlı həyata keçirilən nümunəvi dövlət siyasətinin əsası məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur. Məmnunluq hissi ilə qeyd etməliyik ki, bu siyasət hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən layiqli şəkildə davam etdirilir.

Bu gün şəhidlərimizin ruhu şadır. İlk növbədə ona görə ki, uğrunda mübarizə aparılan torpaqlarımız azad olunub, ərazi bütövlüyümüz bərpa edilmişdir. Bu yolda canından keçmiş hər bir vətəndaşın qisası düşməndən alınıb, onların qanı yerdə qalmayıb.

Şəhidlərin ruhu həm də rahatdır. Ona görə ki, əmanət qoyub getdikləri doğmalarının - valideynlərinin, övladlarının yanında qüdrətli Azərbaycan dövləti var. Şəhid ailələrinə qayğı ilə bağlı ən gözəl nümunələri Prezident İlham Əliyev və hörmətli Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva yaradır. Təsədüfi deyil ki, şəhid ailələrinin hər biri Prezident İlham Əliyevin və Mehriban xanım Əliyevanın yüksək diqqəti və qayğısı ilə əhatə olunublar. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə sentyabrın 27-nin respublikamızda Anım Günü kimi müəyyənləşdirilməsi bütün cəmiyyətimizin şəhidlərimizə olan yüksək ehtiramının göstəricisidir.

Bu gün ölkədə şəhid ailələrinə sosial qayğıni nəzərdə tutan çoxşaxəli tədbirlər həyata keçirilir. Şəhid ailələrinin üzvlərinə dövlət tərəfindən birdəfəlik ödəniş, Prezident təqaüdünün verilməsi,

şəhid uşaqlarının təhsil haqqını ödəməkdən azad olunması və bu ailələrə digər sosial dəstək tədbirləri həyata keçirilməsi dövlət qayğısından xəbər verir. Şəhid ailələri ilə bağlı Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilən müxtəlif layihələr davamlı və sistemlidir. Əlbəttə, bütün bunlar cəmiyyətimiz tərəfindən alqışlarla qarşılanır, təqdir olunur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olmuş vətən övladlarının xatirəsinin əbədiləşdirilməsi, onların ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün aparılan ardıcıl işlər şəhidlərimizin ruhuna sonsuz ehtiramdan irəliləyir. Dövlətimiz tərəfindən şəhid ailələrinə göstərilən xüsusi diqqət və qayğıya görə biz Prezident İlham Əliyevə və Mehriban Əliyevaya dərin təşəkkürümüzü və minnətdarlığımızı bildiririk. Bunların hər biri bizim üçün böyük mədəni dəstəkdir.

Abşeron rayonunda da şəhid ailələrinə böyük diqqət var. Rayon rəhbərliyi əlamətdar tarixlərdə, anım günlərində bizi unutmur, mütəmadi olaraq tədbirlər dəvət edir və bütün bunlar şəhidlərlə olan yüksək ehtiramdan xəbər verir.

Abşeron rayonunun Masazır qəsəbəsindəki 5 nömrəli məktəbin direktoru Səlim MƏMMƏDOV Heydər Əliyevin təhsil inkişafına diqqət və qayğısından söz açdı. Qeyd etdi ki, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev digər sahələrdə olduğu kimi, elmin və təhsilin inkişafında da əvəzsiz xidmətləri var:

Təhsil hər bir xalqın inkişafının təməlinə əsas amillərdir. "Təhsil həyatımızın ən gərəklisi, ən mühüm sahəsidir. O, milli məqsədlər, mənafeələr əsasında qurulmalıdır", deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyev digər sahələrdə olduğu kimi, təhsilində də inkişafda əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. Respublikamızda rəhbərlik etdiyi 34 ildən artıq dövrdə Heydər Əliyevin bu sahəyə qayğısı orta məktəb sinfinin birinə baş çəkməkdən, dərslərləri vərəqləyib məzmunu ilə tanış olmaqdan başlayaraq, təhsilin inkişafını təmin edən qanunvericilik bazasının yaradılmasına kimi uzandı.

Vətən müharibəsi qazısı Xəqani MƏMMƏDOV çıxışında vurğuladı ki, Azərbaycan tarixinin ən şanlı səhifələri Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. XX əsrin sonlarında ölkəmizin yenidən əldə etdiyi dövlət müstəqilliyini, bərpa etdiyi dövlətçiliyini mövcud ictimai-siyasi böhran şəraitində qoruyub saxlaya bilməsi, daha sonra isə inkişaf yoluna qədəm qoyması Tanrının Azərbaycan xalqına bəxşdiyi Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasətində mümkün olmuşdur.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı xalqımızın xilasını, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı kimi tariximizə qızıl hərflərlə əbədilik həkk olub. Məhz Ulu Öndərin siyasətində Azərbaycan xalqı həm sovet dövründə, həm də müstəqillik dövründə öz tarixinin ən mühüm nailiyyətlərini qazanıb, başqa sözlə desək, ən böyük uğurlarımız xalqımızın böyük oğlu, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin liderliyi və müəllifliyi ilə ərsəyə gəlib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışından sonra bütün sahələrdə

Fitri istedadla, son dərəcə geniş dünyəvi görüşünə malik olan, doğma xalqını və Vətəni hədsiz məhəbbətlə sevən Heydər Əliyev fenomenal şəxsiyyət, dəmir iradə və cəsarət simvolu idi. Onun doğma Vətəninin, xalqının mənafeələrini hər şeydən uca tutaraq ən mürəkkəb vəziyyətlərdə yeganə doğru qərar qəbul etməyə bacarığı, uzaqgörənliyi, mübarizliyi, qətiyyətliliyi, fədakarlığı və özmərkəzliyi bir insan şəxsiyyətinə sığması, əslində, mümkün olmayan inanılmaz dərəcədə nadir hadisə, Tanrı möcüzəsi idi.

Heydər Əliyev ən böyük azərbaycanlı idi. Onun bütün fəaliyyəti, bu və ya digər hadisə və proseslərə baxışı və mövqeyi, ilk növbədə, milli mənafeələrindən doğan bənzərsiz təəsübkeşliyindən və vətənpərvərliyindən qaynaqlanırdı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın şanlı və parlaq qələbəsi nəticəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Heydər Əliyevin neft strategiyasının əsas məqsədlərindən biri idi.

İndi çox aydın görünür ki, Azərbaycan xalqının ən böyük arzusu və istəyi olan bu müqəddəs Qələbə təq 44 günün ərzində qazanılmışdır.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların infrastrukturlarının yenilənməsi də geniş vüsət almışdır. Bu proses indi də davam edir.

Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətində Heydər Əliyev Fondu da özünün dəyərli töhfələrini verməkdədir. Heydər Əliyev Fondu təhsil sahəsindəki quruculuğun göstəricisi kimi yeni məktəblərin tikintisi, mövcud məktəblərin bərpası, onların

Zərifə Əliyeva - 100

"Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə Əliyeva: həkimlik andı və vətəndaş missiyası"

Aprel 19-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) və Səhiyyə Nazirliyinin birgə təşkilatlığı ilə oftalmoloq-alim, Əməkdar elm xadimi, akademik Zərifə Əliyevanın anadan olmasının 100 illik yubileyinə həsr edilmiş "Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə Əliyeva: həkimlik andı və vətəndaş missiyası" mövzusunda yubiley tədbiri keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə tədbir iştirakçıları Fəxrə xiyabında müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsini anıb, məzarları önünə tər çiçəklər düzüblər.

AMEA-nın əsas binasında keçirilən tədbirdən öncə akademik Zərifə Əliyevanın həyat və fəaliyyətini əks etdirən sergiyə baxış keçirilib.

Tədbirdə giriş nitqi ilə çıxış edən AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, dövlət başçısının "Akademik Zərifə Əliyevanın 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamında AMEA-ya və Səhiyyə Nazirliyinə bir sıra tapşırıqlar verilib və bundan irəli gələrkə hər iki qurumun iştirakı ilə böyük tədbirlər keçirilir. Azərbaycan oftalmologiyası elminin inkişafında böyük xidmətləri olmuş Zərifə Əliyevaya həsr edilmiş tədbirlərin yeni nəsil həkimlərinə və elmi kadrların hazırlanmasına işinə də töhfəsini verdiyini deyən İsa Həbibbəyli bu günkü yığıncaqda alimin davamçılarının da iştirak etdiyini diqqətə çatdırıb.

"Zərifə xanım Əliyeva görkəmli elm və dövlət xadimi Əziz Əliyev kimi yüksək mövqə tutmuş bir ailədən gəlmişdir. Eyni zamanda böyük onenələr olan Azərbaycan Tibb Universitetində müəllimlərdən aldığı dərs, eləcə də özünün böyük işləri ilə, sözün əsl mənasında, nüfuzlu həkim kimi formalaşmışdır. O, qısa və sürətlə bu istiqamətdə öz fəaliyyətini uğurla davam etdirmiş, ölkəmizdə və onun hüdudlarından kənarında şöhrət qazanan görkəmli elm xadimi kimi tanınmışdır. Zərifə xanım Əliyevanın həkimlik peşəsinə başladığı ötən əsrin 70-ci illərində Azərbaycanca göz xəstəlikləri üzrə müalicə digər sahələrlə müqayisədə bir qədər geriqalır. Məhz Zərifə xanım Əliyeva və onun ətrafında birgə çalışmış həkimlərin, müəssisələrin birgə səyləri ilə addım-addım bu gerilik aradan qaldırılmışdır. Zərifə xanımın rəhbərlik etdiyi həkim briqadəsi Bakıda və regionlarda dəfələrlə ardıcıl olaraq müalicə diaqnostika işləri görüblər. Zərifə xanım Əliyevanın traxoma xəstəliklərinə həsr

olmuş dissertasiyası Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində göz xəstəliklərinə aid apardığı müşahidələr, eksperimentlər, topladığı materiallar əsasında hazırlanmışdır", - deyərək akademik İsa Həbibbəyli bildirib.

AMEA-nın rəhbəri diqqətə çatdırıb ki, Zərifə Əliyeva eyni zamanda keçmiş SSRİ miqyasında ilk dəfə Azərbaycanca göz xəstəliklərinə həssas olan kimya sənayesi sahəsində, sənaye müəssisələrində, eləcə də istehsalat prosesində peşə xəstəlikləri ilə bağlı tədqiqatların əsasını qoyub. Bir çox ölkələrdən oftalmoloqların Bakıda Zərifə xanımın təşkil etdiyi beynəlxalq səviyyəli seminarlarda iştirak etmələri ölkəmizin əsas oftalmologiyaya mərkəzlərindən birinə çevrildiyini sübut edirdi. Zərifə xanımın yazdığı kitablar, elmi sənaye göz xəstəliklərinin müalicəsində xüsusi yer tutur və o, bu istiqamədə qiymətli əsərlərin müəllifidir. Zərifə Əliyevanın 1979-cu ildə Azərbaycan SSR EA-nın akademik Abdulla Qarayev adına Fiziologiya İnstitutunda SSRİ-də ilk dəfə olaraq Görmə orqanının fiziologiyası və peşə patologiyası laboratoriyasını yaratdığını bildirdi. İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, alim daha çox təcridi karakter daşıyan göz xəstəliklərinin öz fundamental dəstəyini verib, AMEA-nın haqiqi üzvü seçilib: "Zərifə xanım Əliyevanın fəaliyyətinə dəstək olan onun Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin həyatına tam mənəvi ilə dəstək verməsi, onun fəaliyyətində böyük silahdaş olması nümunəsini göstərib. Zərifə xanım Əliyeva həm də böyük bir ictimai xadim idi. Onun maarifçilik və elmin populyarlaşması istiqamətində rolu danılmazdır. Alimin xidmətləri ölkəmizdə daim yüksək qiymətləndirilib, adı əbədiləşdirilib. Xalq rəssamı Ömər Eldarovun Fəxrə xiyabında hər birimiz böyük ehtiramla ziyarət etdiyi Zərifə xanımın abidəsi bütün Azərbaycan xalqının sevgisini ifadə edən Azərbaycan heykəltarlığı sənətinin şah əsəri sayılan bir abidədir. Həmçinin Azərbaycanın görkəmli xadimi tanınmışdır. Zərifə xanım Əliyevanın həkimlik peşəsinə başladığı ötən əsrin 70-ci illərində Azərbaycanca göz xəstəlikləri üzrə müalicə digər sahələrlə müqayisədə bir qədər geriqalır. Məhz Zərifə xanım Əliyeva və onun ətrafında birgə çalışmış həkimlərin, müəssisələrin birgə səyləri ilə addım-addım bu gerilik aradan qaldırılmışdır. Zərifə xanımın rəhbərlik etdiyi həkim briqadəsi Bakıda və regionlarda dəfələrlə ardıcıl olaraq müalicə diaqnostika işləri görüblər. Zərifə xanım Əliyevanın traxoma xəstəliklərinə həsr

olmuş dissertasiyası Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində göz xəstəliklərinə aid apardığı müşahidələr, eksperimentlər, topladığı materiallar əsasında hazırlanmışdır", - deyərək akademik İsa Həbibbəyli bildirib.

Tədbirdə çıxış edən səhiyyə naziri Teymur Musayev qeyd edib ki, bu il adları müasir Azərbaycan tarixinə qızıl hərfələrlə yazılmış iki böyük şəxsiyyətin - dahi siyasi xadim, müasir Azərbaycanın memarı və qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın elm və təbabət tarixində silinməz izlər qoymuş görkəmli alim və həkim, Əməkdar elm xadimi, akademik Zərifə xanım Əliyevanın anadan olmasının 100 illik yubileyidir. Elm fədəisi, Azər-

baycan tibb elminin ən parlaq və tanınmış simalarından olan Zərifə Əliyevaya həsr olunmuş tədbirin məhz elm möbə-dində - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında qeyd edilməsini rəmzi və qürurverici hadisə kimi qiymətləndirən Teymur Musayev bu yubiley tədbirinin görkəmli oftalmoloq-alimə, onun elmi irsinə dövlətin, xalqın, elmi ictimaiyyətin sonsuz ehtiramının ifadəsi olduğunu söyləyib. Qeyd edib ki, Zərifə xanımın nəcib və şərəfli həyat yolunun, hər bir tədqiqatçıya örnək olan elmi fəaliyyətinin öyrənilməsinə töhfə verən, gənc alimlərin tədqiqat işlərinə ruhlandırılması baxımında da böyük əhəmiyyətə sahibdir.

"Zərifə xanım öz elmi fəaliyyəti ilə sübut edib ki, sağlamlığın yolu elmdən keçir, xəstəliklərin qarşısının alınması, müalicəsinin tapılması üçün elmi araşdırmalar praktik həkimlik fəaliyyəti qə-dər, ondan da çox əhəmiyyət daşıyır. Zərifə xanımın namizədlik dissertasiyasının həsr olduğu traxoma xəstəliyi də, doktorluq dissertasiyasının mövzusu olan peşə fəaliyyəti ilə bağlı göz xəstəlikləri də o dövrdə həllini tələb edən ciddi məsələlər idi. Zərifə xanımın tədqiqatları sayəsində bu tibbi-sosial problemlərin həlli mümkün oldu", - deyərək Teymur Musayev diqqətə çatdırıb. Akademik Zərifə Əliyevanın peşəkar fəaliyyətlə bağlı görmə problemlərini öyrənmək üçün dünyada sənaye müəssisələrində təşkil olunan ilk elmi-tədqiqat laboratoriyasını yaratdığını, müxtəlif maddələrin gözü təsirini kimya sənayesi işçilərinin öz iş yerində araşdırdığını deyən nazir alimin bu tədqiqatı ilə elm aləmində yeni istiqamət - peşə oftalmologiyasının əsasını qoyduğunu, bu sahədə elmi araşdırmalarının uğurlu nəticələrinə, ümumilikdə oftalmologiyanın inkişafına verdiyi töhfələrə görə SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının M.İ. Averbax adına mükafatına layiq görüldüyünü, bu mükafatla təltif edilən ilk qadın alim olduğunu söyləyib.

Xalq rəssamı, akademik Ömər Eldarov akademik Zərifə Əliyevanın insanlara nur bəxş edən zəngin həyatına toxunub.

Azərbaycanın tanınmış simalarının xatirələrinə həsr olunmuş tədbirlərin keçirilməsinə və onların irsinin gənc nəsələyəndə təqdim edilməsinə görə minnətdarlığını bildirdən Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova çıxışında qeyd edib ki, akademik Zərifə Əliyeva Azərbaycan tibb elminin inkişafında müstəsna xidmətlər göstərmiş, zərif və eyni zamanda çətin sahədə fəaliyyəti ilə bir çox insana nur bəxş edib. Vurgulayıb ki, elmə və milli-mənəvi dəyərlərə bağlı olan Zərifə xanım hər bir insa-

na diqqətlə yanaşır, nəzəri və təcrübə elmi tədqiqatları ilə təhlükəli sahələrdə işləyən şəxslərin göz xəstəliklərinin həllinə nail olub, vətənpərvər təəssübkeşliyi ilə cəmiyyətimiz üçün misilsiz faydalı işlərə imza atıb. Zərifə Əliyevanın tələbkar olduğu qədər, eyni zamanda ədalətli bir insan olduğunu deyən Bahar Muradova alimin fəaliyyətinin bir çox Azərbaycan qadınına stimül verdiyini, elmdə özünü cəhiz açdığını, dəyərlərimizə gətirdiyi yeni çalarlarla onu zənginləşdirdiyini söyləyib.

AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İradə Hüseynova "Akademik Zərifə Əliyevanın həyatı və elmi fəaliyyəti" mövzusunda məruzəsində qeyd edib ki, Zərifə xanımın ilk tədqiqatları traxomanın və onun fəsadlarının müalicəsində o zamanlar yeni antibiotikin - sintomisinin effektiv istifadə imkanlarının və üsullarının öyrənilməsinə həsr olunub. Zərifə Əliyeva göz zədələrinin qarşısının alınması və onlara nəzarət imkanlarını öyrənilib, gözün zədələnməsinin nəticələrinin cərrahi müalicəsinə mövcud metodoloji yanaşmaları təhlil edib və onların təkmilləşdirilməsi üçün bir sıra faydalı tövsiyələr verib.

"Zərifə xanımın gözün virus xəstəlikləri sahəsində əldə etdiyi elmi nailiyyətlərinin təbii bir çox xəstəliklərin differensial diaqnostikası və müalicəsində mühüm irəliləyişlərə səbəb olub. Zərifə Əliyeva gözün bəzi bədxassəli şişlərinin diaqnostikası və müalicəsində də diqqət göstərmiş, eyni zamanda göz melanomunun klinik gedişatının xüsusiyyətlərini öyrənib, əldə etdiyi nəticələrin məqalələrdə əks etdirib. Onun monoqrafik əsərləri təkcə oftalmoloqların deyil, həm də fizioloqların stolüstü kitabına çevrilib. Zərifə Əliyeva tibbi etika məsələləri ilə də maraqlanıb, həkimlərin cəmiyyətdəki roluna, müvafiq peşə fəaliyyətində əxlaq prinsiplərinin təbiiyyəsinə xeyli vaxt ayırırdı. Onun həkimin etik davranışı haqqında çox dəyərli fikirləri, bu mövzuda çoxsaylı məqalə və çıxışları, kitabları həkim şəxsiyyətinin formalaşmasına işinə mühüm töhfələr verib", - deyərək akademik İradə Hüseynova diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə həmçinin akademik A.Qarayev adına Fiziologiya İnstitutunun baş direktoru professor Ulduz Həşimova "Akademik Zərifə Əliyevanın görmənin fiziologiyası və patologiyası sahəsindəki elmi xidmətləri" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib, AMEA-nın müxbir üzvü Rafiq Qasimov isə Zərifə xanım Əliyeva ilə bağlı xatirələrini bölüşüb.

Tədbirdə akademik Zərifə Əliyevanın həyat və fəaliyyətini əks etdirən film nümayiş etdirilib.

Azərbaycan XİN: "Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatı riyakarlıq və saxtakarlıq nümunəsidir"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2023-cü il aprelin 18-də verdiyi müsahibəyə istinadən Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin növbəti dəfə təhrif dolu bəyanatını qətiyyətlə rədd edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Ermənistan XİN-in aprelin 19-da Azərbaycan əleyhinə yaydığı bəyanata dair şərhində qeyd olunub.

Azərbaycan XİN-in şərhində bildirilib ki, 30 ilə yaxın işğal dövründə 9 şəhər və yüzlərlə kəndi talan edən, 1 milyona yaxın azərbaycanlıya qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən, onları öz evlərinə qayıtmaq hüququndan məhrum edən, Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoyulması barədə beynəlxalq təşkilatların və tərəfdarların çağırışlarına məhəl qoymayan Ermənistanın özünü sülhpərvər tərəf kimi göstərməsi və Azərbaycanı etnik təmizləmədə itiham etməsi riyakarlıq və saxtakarlıq nümunəsidir.

Beynəlxalq öhdəliklərə və hətta Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarına baxmayaraq, sonuncu dəfə İrəvanda ağır ittihamlarla üzrə Avropa çempionatında Azərbaycan Bayrağının yandırılmasından da göründüyü kimi, Azərbaycan qarşı nifrət zəminində irqi ədavətin təşviq olunmasını davam etdirən, nifrət zəminində hərəkət edən şəxslərin və etnik-milliyətçi qrupların fəaliyyətinə alqışlayan, belə hərəkətlərə görə cəza verməyən, azərbaycanlı əsirlərə qarşı vəhşiliklər, kütləvi qırğınlar törədən Ermənistanın Azərbaycanın, guya, nifrət zəminində hərəkətlər etməsinə dair iddiasının heç bir əsası yoxdur.

Azərbaycan tərəfi ölkəmizin ərazisində yaşayan erməni sakinlərin reinteqrasiyası prosesində qərarlıdır. Ermənistan tərəfi bu prosesə müdaxilədən əl çəkməlidir. Azərbaycan ərazisində Azərbaycan qanunları qətiyyətlə qəbul olunan hər bir şəxsin hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasına zəmanət verilir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən qeyd edilmiş kimi, ərazilərin 30 il ərzində işğal altında saxlanmasına baxmayaraq, məhz Azərbaycan tərəfi Ermənistanla ərazi bütövlüyü və suverenlik prinsipləri əsasında sülh müqaviləsinin imzalanması üzrə təklifin təşəbbüskarı olub. Bunun əksinə, Ermənistan tərəfi növbəti danışıqlar prosesinə müxtəlif bəhanələrlə mane olur, sülh müqaviləsinin mətninə beynəlxalq hüquq

qun prinsipləri ilə birbaşa ziddiyyət təşkil edən məsələləri daxil etməyə cəhd göstərir, bununla da prosesi uzadır. Ermənistanın sülh müqaviləsi üzrə Azərbaycanın təkliflərinə son 43 gün ərzində heç bir şərh verməməsi də bu ölkənin nəticəyüzlü danışıqlarda maraqlı olmamasının nümunəsidir.

"Ölvermiş hava şəraitində Ermənistan ərazisinə keçən və əsir götürülmüş, beynəlxalq humanitar hüquq prinsiplərinə zidd olaraq qeyri-insani zorakılığa məruz qalmış Azərbaycan hərbiçilərinin Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən heç bir hüquqi əsas olmadan insan öldürülməsində ittiham edilməsi hüququn bütün norma və prinsiplərinə ziddir. Ermənistan XİN-ə məlum olmalıdır ki, cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən hər hansı bir şəxsin təqsiri qanunla nəzərdə tutulan qaydada sübuta yetirilməyib, bu barədə məhkəmənin əsası və qanuni qüvvəyə minmiş hökmü yoxdur, həmin şəxs təqsirsiz sayılır. Görünür ki, hüququn aliliyindən bəhs edən Ermənistan tərəfinin hüquq elementar prinsiplərindən belə xəbəri yoxdur. Bununla yanaşı, Ermənistanın bu addımı göstərir ki, 30 illik işğala son qoyulandan sonra Azərbaycan sərhədini azaraq erməni hərbiçilərinin dərhal Azərbaycan tərəfindən geri qaytarılması kimi etimad quruculuğu tədbirinə qarşılıq vermək niyyəti yoxdur və bu hərəkət qətiyyətlə pislənməlidir.

Hər hansı bir sülhpərvər mesaj kimi təqdim olunan çağırışlar heç bir əməli addımlarla müşayiət olunmursa, əksinə, Ermənistan tərəfindən bu kimi saxta mesajlar səsləndikdə, eyni zamanda Azərbaycan ərazisində erməni sakinlərinə qarşı ittihamlara yer verilsə, təqribən 10 min nəfərlik silah qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmasına imkan verilsə, Azərbaycanın işğal altında olan 8 kəndini azad etməsə, Azərbaycan ərazilərində hərbi və siyasi təxribatların davam etdirirsə, Ermənistanın bu kimi çağırışlarının heç bir əsası yoxdur.

Azərbaycan ilk təşəbbüsü irəli sürən tərəf kimi, ərazi bütövlüyü və suverenlik prinsipləri əsasında Ermənistanla sülh sənədini imzalamaya hazırdır. Bunun üçün Ermənistan tərəfi Azərbaycanla qarşı ərazi iddialarından əl çəkməli və birmənalı olaraq Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu qəbul etməlidir", - deyərək Xarici İşlər Nazirliyinin şərhində bildirilib.

Başlıbeldə qətlə qurbanlarının xatirəsi anılıb

Kəlbəcər rayonunun Başlıbeldə kəndinin bir qrup sakini otuz il sonra Ermənistan tərəfindən qətləndirilən yəre baş çəkib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Başlıbeldə İnkişafına Dəstək" İctimai Birliyinin sədri, Başlıbeldə sakini Vüqar Həşimov, əsələn Başlıbeldə olan, şəhid ailəsi, "Moderator.az" İnformasiya Agentliyinin baş redaktoru Zülfüqar Hüseynzadə dədə-baba yurdlarına gələrək, yadlarının əziz xatirələrini yad ediblər. Onlar Başlıbeldə faciəsi qurbanlarının dəfn olduğu kənddə məzarlıqda uyuyan şəhidlərin qəbirlərini ziyarət edib, ruhlarına dualar oxuyublar. Kənd sakinləri ermənilərin viran qoyduqları doğma yurd yerlərinə, xarabalıqları qalan evlərinə də baş çəkiblər.

Zülfüqar Hüseynzadə deyib: "Mən hələ şəhidim dəfn edilməmişəm, onun qalıqlarını tapmamışam. Ancaq hər dəfə bura gələndə çox rahatlıq, təsəlli tapıram. Düşünürəm ki, onların rahat ruhları qismən də olsa soddur. Ən böyük təsəllim biri odur ki, qisas qiyamətə qalmadı. Şükür ki, artıq Kəlbəcər işğal günlərini qeyd etmirik. Bizlər, bizdən sonra gələnlər nəsillər ermənilərin törətdikləri Xocalı, Başlıbeldə, Ağdam kimi qətləmləri unutmayacağıq və bu müsibətləri dünyaya çatdırmaq üçün bütün platformalardan istifadə edəcəklər. Biz 44 günlük Vətən müharibəsində dünyaya sübut etdik ki, işğalla barışmayan xalq, soyqırım qurbanlarının ruhlarını rahat buraxmayacağıq".

O, əmin olduğunu bildirib ki, digər ərazilərimizdə olu-

ğu kimi, tezliklə Başlıbeldə də quruculuq işləri başlayacaq, insanlar yenidən burada məskunlaşacaq.

"Diplomatik korpusları, mətbuat nümayəndələrini vaxtında buraya dəvət edəcəyik ki, ermənilərin necə nankor olduqlarını, qocaya, cavana, körpəyə, heç kimə aman vermədən qətlə yetirdiklərini, sonra yandırdıqlarını şahidi olsunlar. Bilsinlər ki, ermənilərdən qaçaraq dağlara sığınan sakinlər vəhşicəsinə qətlə yetirilib, daha sonra yandırılıblar", - deyərək Z.Hüseynzadə qeyd edib ki, vaxt gələcək bu qətləmi törədən məsuliyyətlə cəlb olunacaq.

Ermənilərin Azərbaycana qarşı xəyanətkar hərəkətlərinin yüz illərdən davam etdiyini söyləyən Vüqar Həşimov isə bildirib ki, ziyarət etdikləri bu qəbirlərdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi vəhşiliklərin bir nümunəsidir: "1993-cü ildə Kəlbəcər rayonu işğal olunanda kənddən çıxıb gələn qoca, qadın, uşaq, xəstə insanlarla yanaşı, onları qorumağa qalxan cavanlar da olub. Onlar gəlib kəndin ətrafındakı kəhalarla sığınmışlar. Ancaq cəmi 17 gün burada gizlənməyə məcbur olub. Qəndi qərdəş gələnlər ermənilər qayalıqlarda gizlənməyə məcbur olub və onları

əsir götürüb, qətlə yetiriblər. Qırğından sağ qalanlar isə 113 gün dağlarda gizlənərək, özlərini qoruyub və Daşkəsən rayonu ərazisinə keçə bildilər".

Qeyd edək ki, 1993-cü il aprelin 3-də Ermənistan silahlı qüvvələri Kəlbəcər rayonunun Başlıbeldə kəndinə silahlı hücum edərək kənd sakinlərinə məxsus evləri kütləvi surətdə qarət edib və tamamilə yandırdılar. Kəndi tərk edən bilməyən 76 nəfər təxminən 3 kilometr aralıda, kəndin ən hündür hissəsində yerləşən dağ yeliffi ərazidəki təbii mağaralara sığınmışlar. Ermənistan hərbiçiləri aprelin 18-də silahsız mülki şəxslərin doğma kəndlərində qayalara sığdığı yerləri taparaq, onların gizləndikləri mağaraları atəşə tutublar. Nəticədə 27 nəfər qətlə yetirilib. Onlardan 18 nəfəri dəfn edilib, 9 nəfər dəfn olunmayıb. Dəfn olunanlardan 15 nəfərin məzarları aşkarlandı. 19 nəfər girov götürüldü, 1 nəfər itkin düşüb. 29 dinc sakin ermənilərin mühasirəsindən sağ çıxa bilib. İstintaq materialları ilə həmçinin müəyyən olub ki, cinayətkar qruplaşmanın üzvlərindən əlindən digər mağaralara qaçaraq gizlənməyə məcbur olanların qurtarmağa çalışdığı 36 nəfərdən 7-si mühasirə şəraitində öldürüldü, xəsərləndirən Kəlbəcər rayonunun müxtəlif kəndlərində dünyasını dəyişiblər.

Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımızın tərk etdikləri kəndlərin əksəriyyəti boşdur

Qərbi Azərbaycandan qovulan həmvətənlərimiz öz tarixi torpaqlarına qayıdacaqlar. Bu onların beynəlxalq hüquqa söykənən haqqıdır.

Dövlətimizin başçısı da öz çıxışlarında deyib ki, soydaşlarımızın tərk etdikləri kəndlərin əksəriyyəti boşdur, xüsusilə Zəngəzur, Dərələyəz, Göyçə, Qaraqoyunlu dərəsi. Bu ərazilərdəki yaşayış məntəqələrini-

zin böyük hissəsində ermənilər məskunlaşmayıb. Hər kənddə isə iki-üç gəlmə erməni ailəsi yaşayır.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Qərbi Azərbaycan İcmasının İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərlı söyləyib.

O qeyd edib ki, sonuncu deportasiya zamanı azərbaycanlıların məskunlaşdığı 200-ə qədər yaşayış məntəqəsindən

soydaşlarımız qovulub. Bu o deməkdir ki, 35 il əvvəl həmin kəndlərdə bir nəfər də olsun erməni yaşamayıb. İndi azərbaycanlıların həmin boş qalan doğma kəndlərinə köçmələri ermənilərə heç bir problem yaratmayacaq. Biz bu günə qədər boş qalan ata-baba yurdlarımıza qayıtmaq istəyirik. Əgər həmin ərazilərə son 35 ildə başqa yerdən köçüb gələn ermənilər varsa, onlar da bi-

zəmlə qalıb o kəndlərdə yaşamaq istəsələr, bu şans yaradacaq. Yox, əgər onlar bizimlə yaşamaq istəməyiblər, psixoloji cəhətdən hazır deyillərsə, köçüb gəldikləri yere gedə bilərlər.

"Biz Qərbi Azərbaycanda olan bütün tarixi yurdlarımıza, kəndlərimizə qayıtmaqda qərarlıyıq. Həmçinin İrəvan da buraya daxildir. Bu şəhərdə XX əsr boyunca çox sayda

azərbaycanlı ailə yaşayıb. Hətta sonuncu deportasiya zamanı orada vətəndaşlarımız var idi. Bundan əlavə, İrəvanda yaşayan azərbaycanlıların məktəbləri, institutları olub, həmçinin qəzetlərimiz, kitablarımız nəşr edilirdi. Buna görə də biz tarixi haqqımızı tələb edərək İrəvana da, Qərbi Azərbaycan ərazisinə hər qarışına da qayıtmağa hazırıq", - deyərək Ə.Ələkbərlı bildirib.

azərbaycanlı ailə yaşayıb. Hətta sonuncu deportasiya zamanı orada vətəndaşlarımız var idi. Bundan əlavə, İrəvanda yaşayan azərbaycanlıların məktəbləri, institutları olub, həmçinin qəzetlərimiz, kitablarımız nəşr edilirdi. Buna görə də biz tarixi haqqımızı tələb edərək İrəvana da, Qərbi Azərbaycan ərazisinə hər qarışına da qayıtmağa hazırıq", - deyərək Ə.Ələkbərlı bildirib.

Dünyanın bir sıra ölkələrinin aparıcı KİV-ləri Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlərə geniş yer verib

Dünyanın bir sıra ölkələrinin aparıcı KİV-ləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ötən gün Salyan rayonunda Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibədə səsləndirdiyi fikirlərə geniş yer verib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, xarici mətbuatda yer alan xəbərlərdə xüsusilə dövlətimizin başçısının Ermənistanla münasibətlərinin normallaşdırılması, sülh müqaviləsi, Qarabağda yaşayan ermənilərlə bağlı fikirləri, eləcə də İrəvanda Azərbaycan Bayrağının yandırılması ilə əlaqədar Ermənistan hakimiyyətinə xəbərdarlığı barədə fikirləri xüsusilə diqqət mərkəzində olub.

Rusiyanın "Kommersant" qəzeti Prezident İlham Əliyevin Qarabağda yaşayan ermənilərin ya Azərbaycan vətəndaşlığı qəbul etmələri, ya da özləri üçün başqa yaşayış yeri tapmaları kimi seçim təklif etməsinə, Azərbaycan dövlətinin tezliklə sülh müqaviləsi imzalamaya, qarşıdurmaya son qoyulmasına hazır olması barədə fikirlərini oxucuların diqqətinə çatdırıb.

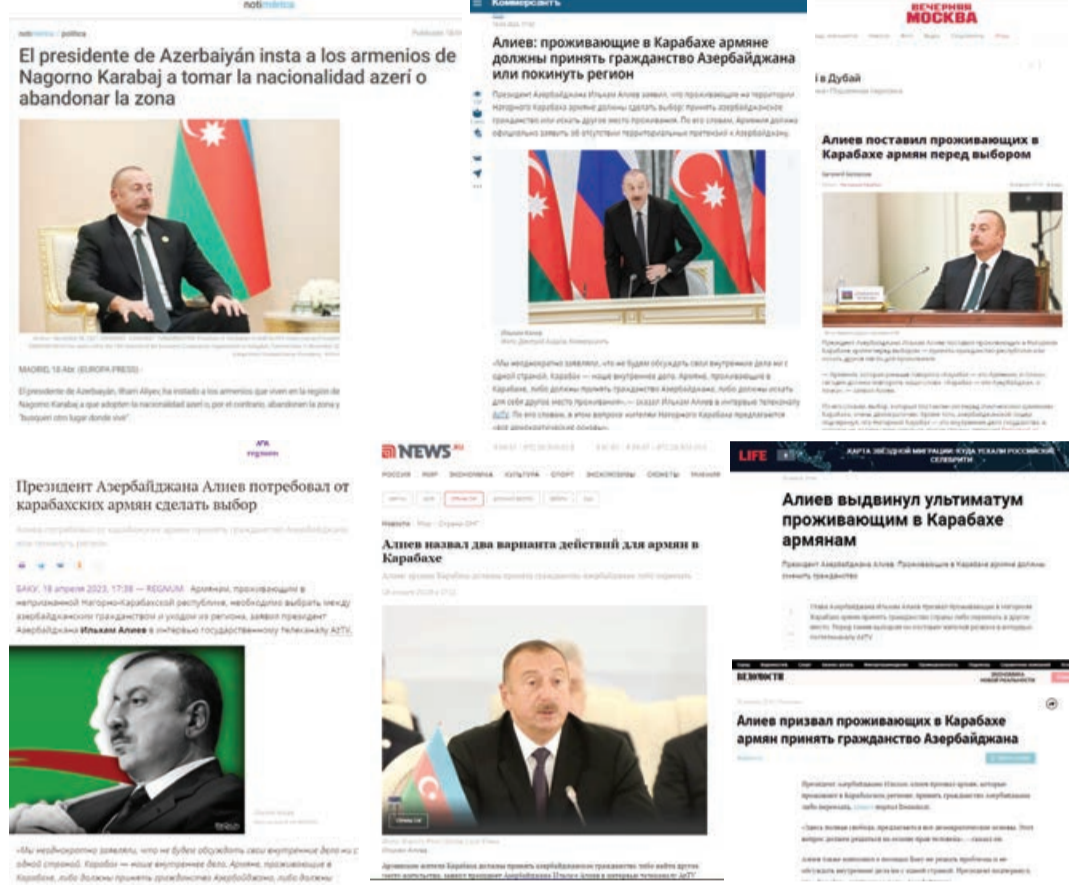
"Vechernyaya Moskva" nəşri dövlətimizin başçısının "Qarabağ bizim daxili işimizdir" fikrini xüsusilə önə çəkərək, Azərbaycan tərəfinin Qarabağ ermənilərinə demokratik əsaslarla seçim təklif etdiyini vurğulayıb.

"Regnum" Agentliyi "Azərbaycan Prezidenti Qarabağ ermənilərindən seçim etməyi tələb edib" sərlövəli xəbərə dövlətimizin başçısının Azərbaycanın daxili işlərini heç kimlə müzakirə etməyəcəyinə dair bəyanatına xüsusi yer verib.

"News.ru" Agentliyində yayımlanan xəbərə Prezident İlham Əliyevin müsahibəsində Ermənistanın Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi rəsmən tanıdığı barədə fikri yer alıb. Nəşr xatırladı ki, Azərbaycan Prezidenti ölkənin bütün vətəndaşlarına azadlıq və problemlərin demokratik proseslər əsasında həll olunacağını vəd edib.

"Life.ru", "Vedomosti" nəşrləri Prezident İlham Əliyevin danışıqların və sülh müqaviləsinin imzalanmasının ölkələrin suverenliyi, ərazi bütövlüyü, sərhədlərin toxunulmazlığı və digər prinsiplər əsasında mümkün olması barədə sözlərini diqqətə çatdırıb.

"Qazeta.ru" nəşri və "RBK" Agentliyində yayımlanan məqalələrdə qeyd olunub ki, Azərbaycan dövlətinin başçısı bu gün Qarabağda Azərbaycan Bayrağının dalğalandığını vurğulayıb və Ermənistan hakimiyyətini Qarabağı rəsmən Azərbaycanın

ayrılmaz hissəsi kimi tanınmasını tələb edib.

"Novye izvestiya" qəzetində, TASS və "Mossovet" informasiya agentliklərində, "Argumenti i Fakti" nəşrinə yayımlanan xəbərlərdə vurğulanı ki, Prezident İlham Əliyev müsahibəsində Praqa və Soçi görüşlərində Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini rəsmən qəbul etdiyini, iki ölkə arasında sərhədlərin 1991-ci ilin Alma-Ata Bəyannaməsi əsasında həll olunacağını bildirdi, Ermənistanı "Qarabağ Azərbaycanıdır və nida" sözlərini təkrar etməyə çağırıb.

Türkiyənin "Anadolu" Agentliyinin, "TRT Haber", "TRT Avaz", "AHaber" televiziya kanallarının, "Türkiyə", "Takvim", "Yeni Şafak", "Daily Sabah", "Sözcü" və digər KİV-lərinin yaydığı xəbərlərdə dövlətimizin başçısının Qarabağda yaşayan ermənilərə xəbərdarlıq etməsi barədə fikirləri xüsusilə qabardılıb. Məqalələrdə dövlətimizin başçısının İrəvanda Ağır Atletika üzrə Avropa Çempionatının açılış mərasimində Azərbaycan Bayrağının yandırılmasının sirdən hadisə olmadığını, bu təxribatın arxasında Ermənistan dövlətinin dayanması barədə fikirləri önə çəkilib: "Ermənistanın siyasəti rəhbərliyinin gözü önündə belə bir razılıq hadisə baş verib və buna heç bir reaksiya verilmir. Deməli, Ermənistan hakimiyyəti, hökuməti, dövləti bu çirkin əməlin müəllifidir".

Məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin bu barədə Ermənistan rəhbərliyinə sort xəbərdarlıq etdiyi qeyd olunub və dövlətimizin başçısının "Ancaq onlar yaxşı fikirləşsənlər. Bir gün gözlərini açıb Azərbaycan

Bayrağını öz başları üzərində görə bilərlər" fikirləri də diqqətə çatdırılıb.

Avropanın bir sıra ölkələrinin KİV-ləri də Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində söylədiyi fikirləri geniş işıqlandırdı. İspan dilində yayımlanan "Europapress", "La Nacion", "Cope", "Diariosigloxxi", "Grupolaprovincia", "Teleprensa", "Notimerica", Macarıstanın "Demokrata.hu", "Hirado", "Portfolio" saytları, həmçinin Bolqarıstanın "Focus-news", "Actualno", Moldovanın "Timpul" kimi media qurumları Azərbaycan Prezidentinin "Biz dəfələrdə böyan etmişdik ki, daxili işlərimizi heç bir ölkə ilə müzakirə etməyəcəyik. Qarabağ bizim daxili işimizdir. Qarabağda yaşayan ermənilər ya Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməlidirlər, ya da ki, özləri üçün başqa yaşayış yeri tapmalıdırlar" fikirlərini xüsusilə vurğulayıblar. Oxucuların diqqətinə çatdırılıb ki, Prezident İlham Əliyev burada tam sərbəstliyin olduğunu, bütün demokratik əsasların təklif edildiyini, bu məsələnin insan hüquqları əsasında öz həllini tapmasının vacibliyini bildirib.

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibədəki fikirləri Gürcüstan mediasının da diqqət mərkəzində olub. Qonşu ölkənin "qafqazturk.com", "24news.ge" və "aktual.ge", "interpress.ge", "timer.ge", "ambebi.ge", "ipress.ge" informasiya portalları Azərbaycan Prezidentinin müsahibəsindən materiallar yayıblar. Məqalələrdə dövlətimizin başçısının bu gün Qarabağda Azərbaycan Bayrağının dalğalanması

barədə fikirləri, eləcə də Ermənistanın Azərbaycan Bayrağının yandırılmasına sort etirazı və separatçılara xəbərdarlığı barədə fikirlər oxucuların diqqətinə çatdırılıb. Materiallarda eyni zamanda Azərbaycan Prezidentinin Ermənistanla xəbərdarlığı barədə məlumat verilib.

İrənin kütləvi informasiya vasitələri də dövlətimizin başçısının Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsindəki fikirlərinə xüsusilə yer veriblər. İrənin "Jadidpress", "İRNA", "Mashreghnews", "Entekhab", "Noan-dish", "Parstoday", "Ghatreh" saytları dövlətimizin başçısının müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlərin əsas məqamlarına toxunublar. Materiallarda qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyev Qarabağı Azərbaycan ərazisi olduğunu böyan edib və burada yaşayan ermənilərin Azərbaycan vətəndaşları olduğunu deyib. Yazılarda Prezident İlham Əliyevin "Qarabağ bizim daxili işimizdir. Qarabağda yaşayan ermənilər ya Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməlidirlər, ya da ki, özləri üçün başqa yaşayış yeri tapmalıdırlar" ifadəsi xüsusilə diqqətə çatdırılıb.

Vyetnam mətbuatında da Azərbaycan Prezidentinin müsahibəsi ilə bağlı xəbər yayımlanıb. "Voice of Vietnam" radiosunda yayımlanan xəbərə Prezident İlham Əliyevin Qarabağı Azərbaycan ərazisi olduğunu böyan etməsi və burada yaşayan ermənilərin Azərbaycan vətəndaşları olduğunu qeyd edilib. Həmçinin dövlətimizin başçısının Azərbaycanın daxili işlərini heç bir ölkə ilə müzakirə etməyəcəyi barədə bəyanatı da xüsusi vurğulanıb.

Gəncədə Mir Cəlal Paşayevin ev-muzeyi ziyarət edilib

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) professor-müəllim heyəti Mir Cəlal Paşayevin 115 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər çərçivəsində görkəmli ədibin Gəncə şəhərində yerləşən ev-muzeyini ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ev-muzeyində təşkil olunan mərasimdə çıxış edən BDU-nun rektoru Elçin Babayev görkəmli alim, pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin xatirəsini özündə yaşadan bu muzeyi ziyarət etməyin mənəvi borc olduğunu bildirdi. Rektor diqqətə çatdırıb ki, BDU tərəfindən böyük yazıçı və alimin 115 illik yubileyinə həsr olunmuş silsilə tədbirlər keçirilir. BDU-nun tələbələrində Mir Cəlal Paşayevin 115 illik yubileyi münasibətilə qısa hekayə müsabiqəsi elan olunub. Universitet öməkdaşları və tələbələr "Ədibin evi"ni ziyarət ediblər. Aprelin 18-də isə BDU-da böyük tədbir keçirilib. "BDU-nun nüfuzlu professor, sevimli müəllimi kimi

xatirələrdə daim yaşayan Mir Cəlal müəllim həqiqət, düzlük, səmimiyyət aşiği, ailəsinə, övladlarına, tələbələrini sevmə, qoruyan şəxsiyyət olub. Onun bu kəlamı indi də dillər əzbəridir: "Hayatında yaratdığım ən böyük əsər ailəmdir". Bu, Mir Cəlal müəllimin ailəsinə, övladlarına olan məhəbbətinin təzahürü idi", - deyərək əlavə edib.

Sonra rektor Elçin Babayev ev-muzeyinə görkəmli ədibin az nüsxədə mövcud olan "Seçilmiş hekayələr (1940)", "Sevinc (1950)" kitablarını və "Bestcomp" şirkətinin dəstəyi ilə alınan kompüter dəstəni hədiyyə edib.

ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev Mir Cəlal ırşının öyrənilməsi və təbliği istiqamətində BDU-nun təşəbbüsünü alqışladığını, tələbələrə də bu işdə yaxından iştirakı tələb etdiyini bildirdi. Hafiz Paşayev qeyd edib ki, Mir Cəlalın ailəsi həm də Bakı Dövlət Universiteti, buradakı minlərlə tələbəsi idi.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov Mir Cəlal Paşayevin ədəbi irsinin bütün nüsilər üçün əsl məktəb olduğunu vurğulayıb.

Daha sonra BDU-nun tələbələrində böyük yazıçı və alim Mir Cəlal Paşayevin 115 illik yubileyi münasibətilə

elan edilmiş qısa hekayə müsabiqəsinin nəticələri elan olub. Müsabiqədə I yeri Filologiya fakültəsinin IV kurs tələbəsi Fidan Hüseynova, II yeri II kurs tələbəsi Nuriddin İsmayilova, III yeri Hüquq fakültəsinin II kurs tələbəsi Nurlan Şirinova layiq görülüb. Mexanika-riyaziyyat fakültəsinin II kurs tələbəsi Nurlan Şirinova layiq görülüb. Şirinin II kurs magistrantı Fatimə Musayeva və Filologiya fakültəsinin I kurs tələbəsi Aytac Salahlı müsabiqənin xüsusi mükafatını qazanıblar.

Müsabiqədə I yerin qalibi Fidan Hüseynova öz hekayəsini oxuyub.

Daha sonra BDU-nun rektoru muzeyin "Xatirə kitabı"na ürok sözlərini yazıb.

Gəncədə Mir Cəlal Paşayev adına 39 nömrəli tam orta məktəbə kompüter və kitablar bağışlanılıb

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) görkəmli yazıçı, ədəbiyyatşünas alim və pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin 115 illik yubileyinə həsr olunmuş silsilə tədbirləri Gəncədə davam edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, övvəlcə BDU-nun rektoru Elçin Babayev, Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov

və universitetin nümayəndə heyəti Gəncədə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri qoyub, xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildirdilər.

Sonra BDU-nun nümayəndə heyəti Gəncədə Mir Cəlal Paşayev adına 39 nömrəli tam orta məktəbdə olub. Görkəmli ədibin büstü önünə gül dəstələri qoyulub. BDU tərəfindən məktəbə "Bestcomp" şir-

kətinin dəstəyi ilə alınan kompüter dəstəsi hədiyyə edilib. Bundan əlavə, məktəbə BDU-nun Elmi Kitabxanasından 102 adda 125-dək kitab da hədiyyə olunub.

Daha sonra məktəbdə şagirdlərinin ifasında Mir Cəlal Paşayevin əsərləri əsasında hazırlanmış səhnəciklər göstərilib, görkəmli yazıçının məşhur afizmlərindən seçmələr səsləndirilib.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində yeni layihəyə başlanılıb

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) və Tarix İnstitutunun yeni layihəsi olan "Heydər Əliyev" kitabının nəşrinə həyata keçirilməsi başlanılıb.

BŞİH-in Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, bu barədə icra hakimiyyətində keçirilən və Ulu Öndərin əbədiyaşar xatirəsinə həsr olunmuş elmi-praktik konfransda bildirilib.

Tədbir Ulu Öndərin və şəhidlərimizin xatirəsinin bərdəqiqətlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb.

Konfransda çıxış edən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov deyib ki, "Heydər Əliyev" kitabı Bakı meriyası və Tarix İnstitutunun

məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev qoyub və o, bugünkü müasir, müstəqil Azərbaycanın yaradıcısıdır. Ulu Öndərin layiqli siyasi varisi olan Prezident İlham Əliyev ölkəmizi uğurla inkişaf etdirir.

Konfransda AMEA Tarix İnstitutunun direktoru, tarix elmləri doktoru, professor Kərim Şükürov "Ulu Öndər Heydər Əliyev: həyat və fəaliyyətinin tarixi dövrləri", Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov

"Heydər Əliyev və Azərbaycan iqtisadiyyatı", Milli Məclisin deputatı Azər Badamov "Heydər Əliyev və Azərbaycançılıq ideologiyası", fəlsəfə elmləri doktoru, professor İlham Məmmədov "Heydər Əliyevin güclü dövlət fəlsəfəsi və milli ideologiyası", "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktorunun müavini İxtiyar Hüseynli "İnkişaf və Zəfər strategiyası: Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə", Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin elmi katibi, tarix elmləri doktoru Fərhad Cabbarov "Heydər Əliyevin irsində Qərbi Azərbaycan problemləri" mövzularında məruzələrlə çıxış edərək Ulu Öndər Heydər Əliyevin fəaliyyətinin müxtəlif məqamlarına nəzər salıblar.

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Yeni Azərbaycan Partiyasının silsilə tədbirləri davam edir

"Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilən tədbirlər planına uyğun olaraq silsilə tədbirlər həyata keçirilir.

Tədbirlər planı çərçivəsində aprelin 18-də partiyanın Kəlbəcər, 19-da isə Astara və Ağstafa rayon təşkilatları tərəfindən tədbirlər keçirilib.

Tədbirlərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib.

Keçirilən tədbirlərdə - Kəlbəcər rayonunda YAP Kəlbəcər Rayon Təşkilatının sədri Həbib Məsimov, Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və neqliyyat nazirinin müavini Cavid Qurbanov, Milli Məclisin deputatı Aqil Məmmədov, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun rektoru Aqil Şirinov, Azərbaycan Respublikası İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin Strateji Planlaşdırma şöbəsi-

nin müdiri, iqtisad elmləri doktoru Aqil Əsədov, Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Azər Qocayev, Astara rayonunda YAP Astara Rayon Təşkilatının sədri Həbib Cəfərov, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Rəşad Mahmudov, YAP Veteranlar Şurasının üzvü Nazim İsmayılov, Astara Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əzəmət Ağayev, Ağstafa rayonunda YAP Ağstafa Rayon Təşkilatının sədri Etibar Hacıyev, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Pərvin Kərimzadə, Milli Məclisin deputatı Ülviyyə Ağayeva, Ağstafa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Seymur Orucov və başqaları çıxış ediblər. Çıxışlarda Ulu Öndər Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik irsindən və əbədiyaşar ideyalarından, Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasətin uğurlu nəticələrindən, Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi sərəflə inkişaf yolundan bəhs edilib. Tədbirlərdə YAP sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzlük vəsiqələri və partiya

fəallarına fəxri fərmanlar təqdim edilib.

Tədbirlər planına uyğun olaraq aprelin 19-da YAP Füzuli Rayon Təşkilatı tərəfindən gənc partiya fəalları iştirakı ilə rayondakı Heydər Əliyev Mərkəzinə ekskursiya təşkil olunub. Gənclərə müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin həyat yolu və müstəsna fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verilib. Bundan başqa, YAP-in rayon və şəhər təşkilatları ağacəkmə kampaniyasını davam etdiriblər. Kampaniya çərçivəsində növbəti tədbirlər partiyanın Şabran, Gədəbəy, Daşkəsən və Törtər rayon təşkilatlarının yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birgə təşkilatçılıq əsasında keçirilib. Tədbirlərdə YAP-ın yerli təşkilatlarının rəhbərləri, partiya fəalları və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. Aksiya çərçivəsində ümumilikdə 2500-dən çox müxtəlif növ ağac əkilib. Eyni zamanda ağacların əkildiyi ərazilərdə təmizlik işləri aparılıb, ağaclarla aqrotexniki qulluq göstərilib.

Azərbaycan QHT-ləri "Caucasus Heritage Watch"a etiraz məktubu göndəriblər

Azərbaycanın elm, tarix, mədəniyyət yönümlü qeyri-hökumət təşkilatları Cornell və Purdue universitetlərinin, həmçinin Ford Fondunun dəstəyi ilə hazırlanmış "Caucasus Heritage Watch": 2-ci xüsusi hesabat" ilə bağlı etiraz məktubu göndəriblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məktubda Ermənistanın 30 illik işğal dövründə Azərbaycanın maddi və mədəni irsinə qarşı tə-

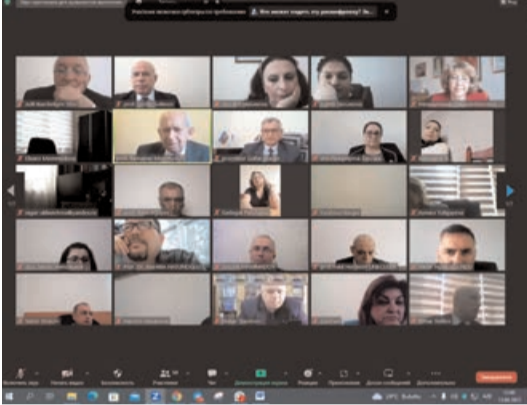
rədləri cinayətlərin hesabata ört-basdır edilməsinin Azərbaycan QHT-ləri tərəfindən hiddətlə qarşılandığı ifadə olunub. Həmçinin "Caucasus Heritage Watch: 2-ci xüsusi hesabat"ın hazırlanmasında mütəxəssislərdən ikisinin milliyətcə erməni olması, digərlərinin isə ermənipərəst mövqeyi ilə tanıdığı xüsusi vurğulanıb, həmin şəxslərin belə bir təhrif edilmiş hesabatın hazırlanmasında iştirakının təəccüb və təəssüf doğurduğu

bildirilib. Universitetlərin və fondun təmsilçilərinə ünvanlanan etiraz məktubunda Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin işğalı və onun doğurduğu nəticələr barədə ətraflı məlumat təqdim edilib. Bildirilib ki, əgər universitetlərin və fondun təmsilçiləri bu mövzuda araşdırmaları Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində aparmaq istəsələr, onlar üçün müvafiq sərəitnin yaradılmasına kömək göstərilə bilər.

REGIONLAR

SDU-da beynəlxalq elmi konfrans keçirilib

Sumqayıt Dövlət Universitetində (SDU) Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 ilyinə həsr olunan "Azərbaycanda dövlət müstəqilliyinin bərpası və ölkənin siyasi, sosial-iqtisadi, mədəni inkişafı" mövzusunda onlayn formatta beynəlxalq elmi konfrans keçirilib.

Konfransda Azərbaycan universitetləri ilə yanaşı, Türkiyə, Rusiya, Estoniya, Ukrayna, Almaniya və Qazaxıstanın aparıcı universitetlərinin alimləri iştirak ediblər. Plenar iclası giriş sözü ilə açan SDU-nun prorektoru, professor Ramazan Məmmədov bildirib ki, 1993-cü ilin iyun ayında Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə Azərbaycanda müstəqilliyin, suverenliyin qorunması, ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin bərpası edilə bilər. Bütün bunlar xalqın milli düşüncə tərzinin, vahid azərbaycançılıq ideologiyasının inkişafına zəmin yaradır.

Sonra "Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətinin xilaskarıdır" mövzusunda məruzə edən Ta-

rix və coğrafiya fakültəsinin dekani, professor Adil Baxşəliyev bildirib ki, Heydər Əliyevin ölkənin müasir tarixində ən böyük xidmətlərindən biri onun Azərbaycanın intibahının əsasını qoymasıdır. Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi mövcudluğunun qorunub saxlanması, inkişafı, ölkəmizdə sabitlik və həmrəyliyin təmin olunması bilavasitə Ulu Öndərin adı ilə bağlıdır.

1987-ci ildə Heydər Əliyev SSRİ rəhbərliyində tutduğu yüksək vəzifədən uzaqlaşdırıldıqdan sonra ermənilərin cinayətkar niyyətləri reallaşdı. 1987-ci ildən etibarən Qərbi Azərbaycan ərazisindən azərbaycanlıların məcburi şəkildə çıxarılması prosesi başladı ki, bu da 1991-ci ilədək davam etdi. Erməni millətçiliyinin sovinist siyasəti bütün XIX-XX əsrlər boyu mərhələ-mərhələ davam etmiş, deportasiyalar və soyqırımlar nəticəsində yüzminlərlə dinc azərbaycanlı amansız formada məhv edilmişdir. Heydər Əliyevin 1997-ci il dekabrın 18-də imzaladığı "1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan SSR ərazisindəki tarixi-etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyası haqqında" fərman bu istiqamətdə verilən ilk hüquqi sənəddir" deyə professor söyləyib.

Sonra Türkiyə Respublikasının Zonquldak Bülent Ecevit Universitetinin professoru Nurettin Hatunoğlu, T. K. Jurgenov adına Qazaxıstan Milli İncəsənət Akademiyasının professoru, Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki Məndiqanım Şaymerdenova, SDU-nun kafedra müdiri, professor Şirxan Səlimov geniş məruzələrlə çıxış ediblər.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qazaxda daha 13 küçəyə Vətən müharibəsi şəhidinin adı verilmişdir

Qazaxda şəhidlərin adlarının əbədiləşdirilməsi istiqamətində müxtəlif tədbirlər həyata keçirilib.

Hər kəsin üz tutduğu müqəddəs məkanda - şəhərin mərkəzində yerləşən Şəhidlər xiyabanında aparılan abadlıq işləri, şəhidlərin ad

və şəkilləri əks olunmuş lövhənin vurulması bu istiqamətdə görülən növbəti işlərdən biridir. Belə işlər sırasında küçələrə şəhid adlarının verilməsi də əsas yer tutur. Bu günlər daha 13 küçəyə şəhid adlarının verilməsi ilə bağlı sərəncam imzalanmışdır. Bununla bağlı Qazax Ra-

yon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev şəhidlərin ailə üzvləri ilə görüşmüşdür. Bildirilmişdir ki, şəhidlərin adları verilmiş küçələr abadlaşdırılacaq, tanıtım lövhələri ilə təmin olunacaq.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bakı səmtindən gedərək Masallı rayonunun mərkəzinə təxminən iki kilometr qalmış baharın gəlişi ilə yamaşıl dənə bürünmüş silsilə dağlar, şəhərin mərkəzində hündür dirəkdə vüqarla dalğalanan ücrəngli Azərbaycan bayrağı görünür. Şəhərə girəndə isə başqa ürəkaçan mənzərələrlə qarşılaşırsan - müasir inzibati binalar, yaşayış evləri, digər tikililər diqqəti cəlb edir.

"ASAN xidmət", Olimpiya İdman Kompleksi, DAIM, polis şöbəsi və regional məhkəmə üçün inşa olunmuş binalar, boks və taekvondo mərkəzləri hər iki tərəfi xan çinarlarla əhatə olunmuş küçə boyu sıralanıb. Şəhərin mərkəzinə doğru irəlilədikcə isə abadlıq, səliqə-sahman adamda könlü xoşluğa yaradır. Fikirləşsən ki, Ulu Öndərin söyi ilə 1994-cü ilin sentyabrında imzalanan "Əsrin müqaviləsi"ndən pərvəriş tapan işlərdir bunlar. Neftdən gələn ilk gəlirlərin mühüm bir hissəsi 2004-cü ilin əvvəlində, daha dəqiq desək, fevral ayının 11-də Prezident İlham Əliyevin imzaladığı regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilk dövlət proqramı çərçivəsində illər boyu yığılıb qalan problemlərin həllinə yönəldildi. Nəticədə ölkənin hər yerində olduğu kimi, Masallıda da yeni məktəblər, tibb ocaqları, uşaq bağçaları tikildi, köhnələri əsaslı şəkildə təmir olundu, parklar, xiyabanlar salındı, yeni istehsal müəssisələri yaradıldı, yollar çəkildi, əhalinin elektrik enerjisinə, təbii qaza, içməli suya olan tələbatının ödənilməsi üçün layihələr reallaşdırıldı. Könd adamlarına verilən subsidiyalar, edilən güzəştlər onları yenidən torpağa qaytardı. Qəbul edilən sonrakı dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi nəticəsində isə Masallı daha abad oldu və bugünkü inkişafına qovuşdu.

Bunlar görülməli işlərin yalnız cüzi bir hissəsidir. İndi ipək kimi rahat Ələt-Astara magistral şose yolu ilə gedərək bu günlə müqayisəyə gəlməyən yaxın keçmiş kinolenti kimi gözümüzü önündə canlandır. 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan qələbəmiz, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə durmadan artan nüfuzu yada düşdükcə azərbaycanlı olmağınla qürur hissi keçirirsən.

Heydər Əliyev dəfələri Masallıya səfər etmiş, burada yaşayıb ömür sürən insanlarla görüşüb gənci söhbətlər aparmış, masallılılar haqqında xoş sözlər demişdir. Haqiqətən, Masallıda çox zəhmətkeş, vətənpərvər, haqiqi Azərbaycan vətəndaşları olan insanlar yaşayırlar. Torpaqlarımızın mənfur düşmənlərdən təmizlənməsi üçün Masallıdan olan yüzlərlə gənc qanıdan, canından keçərək qəhrəmanlıq nümunələri göstərmişlər. Onlardan 186 nəfəri Birinci Qarabağ, 62 nəfəri İkinci Qarabağ müharibəsində şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. İgid döyüşçülərdən 3 nəfəri Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı, 2 nəfəri Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı adına layiq görülmüş, 5 nəfər "Azərbaycan Bayrağı", 3 nəfər 3-cü dərəcəli "Rəşadət", 11 nəfər 3-cü dərəcəli "Vətəno xidmətə görə" ordenləri, çoxlu sayda igid oğur Qarabağın ayrı-ayrı rayonlarının azad edilməsində mərdlik göstərdikləri üçün müvafiq medallarla təltif olunmuşlar. Şəhid ailələri, qazilər, demək olar ki, hər cür qayğıkeçikliyə əhatə edilmişlər. Şəhidlərin xatirəsinə 21 abidə, 45 bulaq tikilmişdir. Hazırda daha 3 bulaq və 1 abidə inşa edilir. 252 küçə, 55 məktəb və 3 uşaq bağçası onların adı daşıyır.

Bu gün rayonun könd adamları bahar qayğıları ilə yaşayırlar. Hər kəs istəyir ki, daha bol məhsul öldə etsin, gəliri çox olsun, ailəsinin firavan dolandırınsın, nəzərdə tutduğu arzu və istəyini reallaşdırsın, problemlərini yoluna qoysun. Buna görə də günəşli bir oyanıb tarlaya yollanır, gün batanda geri dönür.

Torpaq mülkiyyətçiləri, fermerlər cari ilin məhsulu üçün keçən ilin payızında 10 min 520 hektara taxıl əkməmişlər. Bunun 7 min 720 hektarı buğda, 2 min 800 hektarı arpa, 2 min 626 hektara vətəno xidmətə görə mübarizə tədbirləri görülmüşdür. Sahələr vaxtında suvarılmış, gübrələnməmişdir. Ziyandırılıra, əlaq otlarına qarşı mübarizə tədbirləri görülmüşdür. Bunlarla yanaşı, təbii təmizləməni mərhəməti sayəsində rayon ərazisinə düşən yağmır bitkilərin normal boy atmasına şərait yaratmışdır. Boru fəzasına qədem qoyan taxıllar sünbül bağlamaq ərfəsindədir. Fermerlər isə biçinə hazırlıq tədarükündədirlər. Kombaynçılar texnikalarının bütün hissələrini döno-dəno yoxlayıb onları start xəttinə çəkirlər.

Digər becərmə-yığım işləri də davam edir. Polietilen örtük altında becərilən çiyələk əkinlərində seçmə yolla məhsul yığımına artıq başlanılmışdır. Rayon üçün xarakterik əkin növlərindən biri də kartofdur. Cari ilin əvvəlində 857 hektarda kartof toxumu əkilmişdir. Hazırda becərmə işləri ilə yanaşı, məhsul yığımına hazırlıq da görülür. Bunlardan əlavə, rayonda yazlıq bitkilərdən 171 hektar paxla, 196 hektar noxud, 36 hektar mörç, 46 hektar lobya, 35 hektar lərgə, 10 hektar koləm, 77,5 hektar badımcın, 5,5 hektar bibər, 112 hektar yemiş, 5 hektar qarpız, 9,8 hektar soğan, 81,5 hektar sarımsaq, 221 hektar göyörtü, 17 hektar zəfəran əkilmişdir.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Gilas bağının yaz ətri və qış qorxusu

Yaz insan ruhunda çiçəklərin füsunkar simfoniyasını yaratmağa qadir olan fəsilədir. Təbiət vurğunları ilk çiçəklərin cığırına düşərək yazı qarşılamaya çıxır, gördükləri mənzərələrdən son-cuz zövq almağı bacarırlar.

Yalnız fermerlərin, bağ sahiblərinin baharın ilk çiçəklərinə münasibətleri bir qədər fərqli olur. Daha doğrusu, onların gözləri təbiətin bənzərsiz mənzərələrindən daha çox meyvə bağlarının gündəlik qayğılarını yönəldir. Nə qədər gözəllik aşığı olsa belə, daha çox qayğılarının əsarətinə düşür.

Bir hektar giləs bağı çiçəkləməyə başlayan Eldar üçün də bütün bu gözəlliklər ikinci dərəcəlidir, daha doğrusu, sanki, əhəmiyyətsizdir. Narahatdır, qayğılıdır. Ona görə də Eldar təbiətin indiki gözəlliyi ilə bağlı sualına cavab vermədi. Qaşlarını çatıb təccüblə mənə baxdı. Gözlərində bir sual vardı: "Siz nə hayda, mən nə hayda?" Üzümə də vurdu ki, vallah inciməyən, amma siz şəhər adamları torpağın dörd-sərdindən çox uzaqsınız.

- Xeyr, - deyə etiraz etdim, - uzaq adam olsaydım buralara gəlib çıxmazdım.

- Vallah, siz şəhərlilər bağ-bağat çiçəkləyəndə, ya da yay gələndə, mə-meyvə yetişəndə buralara ayaq basırsınız. Amma yer-göy ağlayanda, şırdığı yağış yağanda, yeriyərkən da-banınızdən qoparılan pələnc külləklərini-zə dırmaşanda ildırım sürəti ilə qeyb olursunuz.

Daha Eldara sual verdim. Onun yaz qonan giləs bağı haqqıqətən

də təbiətin möcüzəsidir. Bir az u-xarıdan, quşların uça bildiyi yüksəklikdən bütün bağları birlikdə seyr edə bilərsiniz, sizdə elə təsəvvür yaranacaq ki, sanki, sonsuz çiçək dənizindəsiniz. Bu çiçək dalğaları ağılınızı qanadlarına alıb sizi nadir mənzərələrin əsarətinə alacaq.

Amma Eldar torpaqdan dolanan adam kimi əlinin qabarının bərkəti ilə nəfəs alır:

- Bu yaz demək olmaz ki, tələsdi, ya da vaxtında, vədəsində gəldi. Belə baxanda qeyri-adi heç nə yoxdur. Sadəcə, ağaclar gül açıb meyvə tutandan sonra elə gecə-gündüz bağı

dolanıb Allaha yalvarır ki, qəfildən havalər soyumasın, şaxta düşsün yeni meyvə tutan çiçəkləri don vürmasın. Artıq bizdən asılı nə isə yoxdur. Yazda bəzən elə şaxtalar düşür ki, termometr sıfırdan da aşağı enir və meyvənin olub-qalması da əlimizdən çıxır.

- Bu il vəziyyət necədir? - soruşuram.

- Hələ səksəkədəyik, nigaranıq. Amma çox şükür ki, havanın temperaturu müsbət ikidən aşağı enməyib. O qədər də təhlükəli deyil, amma bəzən bu da bəs edir ki, əlindəki-ov-cundakı ruzinin bir qismini itirəson.

Fermerlər xatırlayırlar ki, haradansa 15-18 il əvvəl may ayının əvvəlində qar yağmış, şaxtalar düşmüşdü. Ona görə də qışda zərər dəymişdi. Bu gün isə vacib işlərini görməli-sən, bir də bağını nəzarətdə saxlama-lısan ki, vaxtında biləson bağ üzünü ağardacaq, ya yox.

Kənd təsərrüfatında, meyvəçilikdə yaz ən çətin aydır. Amma giləs bağında elə ilk gündən asan iş olur. Giləs bağı lap körpür əşq kimidir. Çox diqqət, qayğı tələb edir. Bəlkə uşaqdan da kövrəkdir.

Axşam tərəfi soyuq olduğundan kiçik toqnalın yanında çay süfrəsinə

oturuq. Gecə yorğanını çiçək "övlad"larının üstünə çəkib ümid edir ki, isidə biləcək.

İndi bütün işlər havalərin necə keçməsinə asılıdır. Ağaclar gül tutub, amma meyvənin aqibəti qarşıdakı beş-altı gündə bilinəcək. Hər şey havalərin dikte etdiyi kimi olacaq. Çünki yazın əvvəlində təbiətin sabit olacağını demək çətinidir, hər şey Allahın ümidinə qalır.

Bu il soyuqlar düşsəndə meyvə bağlarının çoxu çiçəkləmişdi. Armud, şaftalı, alca, giləs, albalı bağlarının hamısı gül açıb artıq. Bəzi meyvələr də pis tutmayıblar. İndi isə təbiət insanları yenidən sınağa çəkib.

Giləsa qulluq etmək öz övladını saxlamaqdan min dəfə çətinidir. Lap uşaq kimidir giləs bağları, daim gərək nazını çəkməyi bacarasan. Vaxtında su vürmədinsə, ağacların quruya bilər, diqqətdən qaçırınsa, nəinki ağac, hətta bütün bağın məhv olar. Bu vaxtdakı ağaclar 6-7 dəfə qulluq ediblər, gübrə, demir tozu, göy daş veriblər. Giləs bağının dərmanları da bəhədir. Hələ ki hektarın builk xərci 2 min manat keçib. Bəbat bir giləs bağının salınmasına yeni texnologiya ilə 20-25 min manat pul gedir.

Sağollaşib ayrılıq. Bakıya çatan bir-iki gün sonra Qubaya zəng vürub soruşdum ki, meyvəsi tutubmu? Cavab verdi ki, hələ tezdir, bir-iki günə bilinə: "Amma havalər 12 dərəcəyə kimi qızıb. İnşallah yaxşı olar".

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Ağdamda poliuretan çəkmələr istehsal olunacaq

Ağdam Sənaye Parkının rezidenti "BAFCO Invest" MMC tərəfindən Azərbaycanı ilk dəfə olaraq poliuretan çəkmələrin istehsalı həyata keçiriləcək.

Müasir standartlara cavab verən ayaqqabılar görünüşü ilə fərqlənəcək. Təhlükəsizlik tipli ayaqqabıların dabanlarında poliuretan və termo poliuretandan istifadə olunacaq. Çəkmələrin dizaynını italyan mütəxəssislər hazırlayacaqlar. Müəssisədə istehsal olunacaq məhsullar daxili bazarla yanaşı, ixracat da yönəldiləcək. İstehsalın 70 faizdən çoxu ixrac potensialıdır. Sənaye Parkında istehsal olunacaq ayaqqabıların ilk nümunələrinin bu ilin noyabrında satışa çıxarılaçağı gözlənilir. Fabrik bölgədə məşğulluğun təmin olunması baxımından vacib rol oynayacaq. Müəssisədə 120 işçi çalışacağı nəzərdə tutulur.

Fermer təsərrüfatlarına dəymiş zərər müəyyənləşdirilir

Son günlər ölkə ərazisində hava şəraitinin kəskin pisləşməsi nəticəsində bir çox rayonlarda güclü yağışlar, sel, subasma, külək, qasırğa, fırtına, temperaturun kəskin aşağı düşməsi, dolu yağması halları qeydə alınıb.

Bu hadisələr nəticəsində bəzi rayonlarda meyvə bağlarına, əkin sahələrinə ciddi zərər dəyib. 30-a yaxın rayon üzrə təsərrüfatları təbiət hadisələrindən zərərçəkmiş fermerlər dəymiş zərərin hesablanması və ödənilməsi üçün Aqrar Sığorta Fonduna müraciət edirlər. Artıq fonda fermerlər tərəfindən 200-dən artıq müraciət daxil olub.

Aqrar Sığorta Fondundan bildirilib ki, baş verən sığorta hadisələri ilə bağlı əkin sahələrini və təsərrüfatlarını sığorta etmiş fermer və sahibkarların müraciətləri qeydə alınır və müstəqil aqrar sığorta ekspertlərinin iştirakı ilə araşdırılır. Hazırda ekspertlər hadisə ərazisinə baxış keçirir, hadisəni və onun nəticələrini qeydə alır, ilkin olaraq dəyən zərəri hesablayırlar. Araşdırmalar başa çatdıqdan sonra qanunvericiliyə uyğun olaraq sığorta hadisələri üzrə ödənişlər həyata keçiriləcək.

"Bir gün görəcəyik ki, İlham Əliyevin maşın karvanı Zəngəzurdan keçərək Naxçıvana gedir"

Azərbaycan Prezidentinin bəyanatından sonra ermənilər ciddi qorxu içərisindədirlər

Prezident İlham Əliyevin səsləndirdiyi "Azərbaycan Bayrağı Zəngəzur dağlarında dalğalanır, onu unutmazsınız. O bayrağa onlar yaxınlaşa bilər?.. Bir gün göz-lərini açib Azərbaycan Bayrağını öz başları üzərində görə bilərlər" fikirləri Hayastanda da xüsusi mütəkirə mövzusunda çevrilib.

Azərbaycan Prezidentinin Hayastana verdiyi kifayət qədər açıq mesajlar möglub ölkədə ajiotaja səbəb olub, böyük şok və xof yaradıb. Erməni sosial şəbəkə istifadəçilərinin statuslarından, şərhlerinden və mövqelərindən görünür ki, təşvişə düşən haylar indi düşükləri bu acınacaqlı vəziyyətlə görə hazırkı və keçmiş hökumət başçılarının arasında "qurbanlıq keçdi" axtarışındadırlar.

"Ermənistan ölüb, ağlayanı yoxdur. Əliyevi izlədim, dəhşətə gəldim"

"4rd.am" saytının müxbiri Tiqrən Mamikonyan sosial şəbəkədə Prezident İlham Əliyevin son çıxışının yer aldığı paylaşımına münasibət bildirərək Azərbaycanın mütəlak Zəngəzura qayıdacağını bildirdi: "Səhər saatlarından Sünikdəyik (red.Zəngəzur). İnsanlarla söhbətlərdən belə nəticəyə gələ bilərik ki, onlarda təşviş var. Son günlərdə baş verən hərbi toqquşmalardan sonra İlham Əliyevin belə koskin bəyanatlar səsləndirməsi Mehridə qorxu yaradıb. Təsəvvür edirsiniz, insanlar uşaqlarını məkətə belə göndərməyib. Fırtına öncəsi sakitlik hökm sürür".

Manvel Qasparyan adlı instaqram istifadəçisi İlham Əliyevin son bəyanatlarının yer aldığı paylaşımına belə şərh verib: "Ermənistan ölüb, ağlayanı yoxdur. Əliyevi izlədim, dəhşətə gəldim. Xəbəriniz varmı ki, İlham Əliyev yavaş-yavaş Zəngəzura, Mehriyə, Qafana doğru irəliləyir. Övladlarını, mənə müharibə həlak deyildi. Boş yerə gənclərimizlə ləzələldür. Paşinyan xalqını, dövlətini yeni müharibəyə, ölüm-itimli günlərə sürükləyir".

"Həyəcanla, xofla burada necə yaşaya bilərik?"

"Vkontakte" sosial şəbəkəsində "İlham Əliyev: Azərbaycan bayrağı Zəngəzur dağlarında dalğalanır, onu unutmazsınız" bağlı çıxışının əks olunduğu videomateriala münasibət bildirib: "Ermənistan İlham Əliyevin son bəyanatından danışıq. Görəsən bizim nə vaxt normal bir rəhbərimiz olacaq? İlham Əliyev sülhdən danışandaşsa Artsaxı (red.Qarabağ) bizdən geri aldı. İndi isə açıq şəkildə Zəngəzurdan danışırsa, demək, onun hədəfi İrəvandır".

Serj Vazgenyan adlı biri isə tviterdə yazıb: "Müharibədən sonrakı qorxu hələ də canımızdadır. İlham Əliyev Azərbaycan üçün lazımı addımlar atır, ərazilərin qaytarılması ilə bağlı işlər görülür. Onun Ermənistanla bağlı dediklərini rus saytlarından oxumaq kifayətdir ki, bizi nələrin gözlədiyini təsəvvür edərk. Bəli, İlham Əliyev Zəngəzurdan da bayrağını ucaltmağa hazırlaşır. Ayrıq olmalıyıq".

Edvard Karapetyan instaqramda Sünikdən (red.Zəngəzur) şəkil paylaşaraq qeyd edib: "Acı olsa da, reallığı İkinci Qarabağ müharibəsində gördük. Belə davam etsə, Əliyev növbəti bəyanatını Zəngəzurdan verəcək. İndi nə edək? İrəvandanki qohumlarımıza yük olaq? Bu həyəcanla, xofla burada necə yaşaya bilərik?"

"İndi də Sünik (Zəngəzur) əldən gedir"

Aşot Simonyan adlı instaqram istifadəçisi İlham Əliyevin Zəngəzurla bağlı bəyanatının yer aldığı paylaşımına belə şərh verib: "İllər öncə Əliyev 'erməni ösgəri ölmək istəmirəm, Qarabağda nə işi var' sözünə müharibədə əməl etdi. Bu gün Süniklə bağlı son çıxışını izlədim, dəhşətə gəldim. Canımızı qorxu bürüyüb".

Feysbuk istifadəçisi Vaaq Naumyan isə yazır ki, İlham Əliyev addım-addım Zəngəzura yaxınlaşır: "Mehrinin vahimə bürüyüb. Orada yaşayan xalam oğlu deyir ki, bir də ayrılacaq ki, İlham Əliyevin maşın karvanı Zəngəzurdan, evimizin yanından keçərək Naxçıvana gedir. Acı hə-

qiqət olsa da, vurğulayaq ki, Azərbaycan Zəngəzura qayıtmağa çox yaxındır. Ermənistanı İlham Əliyev qarşısında kim məğlub duruma saldı?"

Arut Xaçatryan adlı bir nəfər tviterdə belə bir paylaşım edib: "Biz hələ də anlaya bilmirik ki, İlham Əliyevin fəaliyyətindən niyə Paşinyan nəticələr çıxara bilmir? Azərbaycana müharibə elan edirik, Qarabağı itirdik, indi də Zəngəzur əldən gedir. Sülh müqaviləsi bağlanılsaydı, canımızdan da qorxu çıxardı".

"Xalqın taleyi Yerevandanakıları maraqlandırır"

Feysbuk sosial şəbəkəsində Azərbaycan Prezidentinin "Hazırda Qarabağda yaşayan erməni əhalisinin əksəriyyəti Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməyə hazırdır" çıxışı ilə paylaşılan xəbərə münasibət bildirən, profil səhifəsində Xankəndidə bank sektorunda çalışdığı yazılan Vəran Qriqoryan adlı istifadəçi isə qeyd edir ki, müharibədən sonra çox düzgün addımlar atmalıyıq: "Müharibədən sonra yaranan iqtisadi böhran Stepanakertdə (red.Xankəndi) insanları acınacaqlı vəziyyətə üz-üzə qoyub. Evlərinin satanlar, hota intihar edənlər də olub. Xalqın taleyi Yerevandanakıları maraqlandırır. İlham Əliyevin vətəndaşlıq çağırışına "hə" deyirəm. Xilas yolumuz İlham Əliyevdədir".

Tviter sosial şəbəkəsində rəy bildiren Simon Qriqoryan adlı istifadəçi isə yazır: "Babam deyirdi ki, türklərlə (red.azərbaycanlılar) çox yaxşı münasibətlərimiz olub. Bu gün uşaqlarım niyə acından ölməlidir? Ailəməz adından deyirəm ki, Azərbaycan vətəndaşı olmağa razıyıq, Qarabağda ağır məğlubiyyətə uğradıq, susduq. Yeməyə çörək də tapmırıq, niyə zülmə məruz qalmalıyıq?"

Bələkliklə, indi seçim Qarabağın erməni əhalisindədir. Ermənistan rəhbərliyi separatçı dəstələrin vasitəsilə Əliyevi qarşı qorxu, xof siyasətini davam etdirərsə, onda ordumuz tərəfindən daha sət zərbələrə məruz qalacaq.

Elçin CƏFƏROVA,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatı yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmatbuatı yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırq qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

COVID-19 yeni ştammları ilə qayıdır

Dünyada 6 milyondan çox insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 virusu mutasiyaya uğramağa və yayılmağa davam edir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatına görə, Omikronun yeni alt variantı olan "Arktur" ştamı 29 ölkədə artıq təsdiqlənib.

Azərbaycanın bu siyahıda olmaması sevindirici haldır. Qarşıdan bayram günlərinin gəldiyini, bununla əlaqədar ölkələrarası gediş-gəlişlərin sayının artacağını, habelə bu orfədə insanların daha sıx ünsiyyətə olacağını nəzərə alaraq müxtəssislər hər kəse tədbirli olmağı, ehtiyatı əldən verməməyi tövsiyə edirlər.

Hindistanda 50 min insan "Arktur" a yoluxub

Yeni subvarianta ilk dəfə Hindistanda rast gəlinib. Daha sonra ABŞ, Avstraliya, Yaponiya, Cənubi Afrika, İsrail, Böyük Britaniya, Almaniya, İspaniya, Tailand, Çin və digər ölkələrdə də virusa yoluxma halları aşkarlanıb.

"Arktur"un əlamətləri digər ştammlardan nisbətən fərqlənir. Xəstəlik yüksək hərarət, öskürək, göz qaşınması, qızması və sulanması ilə müşahidə edilir. Bu əlamətləri ilə o, göz xəstəliyi olan və daha çox uşaqlar arasında yayılan konyunktivitə bənzədir. ÜST bildirir ki, digər ştammlardan 2 dəfə daha yoluxucu olan yeni subvariantın patogenliyi azdır. Yəni xəstəliyin gedişi yüngüldür.

Virusun heyvanlardan keçmədiyi ilə bağlı iddialar var

Çin tədqiqatçıları COVID-19-un ilk dəfə ortaya çıxdığı Uhan şəhərindəki donuz məhsulları bazarında araşdırmalar aparıblar. Alimlər heyvanlardan və ətraf

mühitdən toplanan 1300-dən çox nümunələrdən istifadə edərək virusun heyvanlardan deyil, insanlardan yayılma ehtimalının yüksək olduğunu bildiriblər. Onlar tədqiq edilən 457 heyvan nümunəsinin heç birində virusa rast gəlinmədiyini vurğulayıblar.

İndiyədək COVID-19 virusunun heyvanlardan insanlara keçdiyi ilə bağlı fərziyyələr irəli sürülürdü.

Azərbaycanda epidemioloji vəziyyət qənaətbəxşdir

Hazırda ölkəmizdə COVID-19-la bağlı epidemioloji vəziyyət stabil hesab edilir. Son həftələrdə meydana çıxan və yüksək yoluxuculuğu ilə seçilən "Arktur" ştamı Azərbaycanda aşkarlanmayıb. Epidemioloji vəziyyətin mənfəyə doğru dəyişməsi üçün ölkəmizdə vaksinasiya prosesi bu gün də davam etdirilir. Məhz uğurlu peyvəndləmə nəticəsində virusa yoluxanlar bu gün də xəstəliyi yüngül keçirir, ölüm hallarına az rast gəlinir.

Mütəxəssislər tövsiyə edirlər ki, yoluxmaların artmaması üçün simptomlar müşahidə edildiyi təqdirdə xəstələr öz-lərini təcrid etsinlər. Vətəndaşların sosial məsafəyə və gigiyena qaydalarına riayət etmələri önəmlidir. Virus tez-tez mutasiyaya uğradığından vəziyyəti stabil saxlamaq çətindir. Ona görə də COVID-19-a tamamilə qalib gəlmək üçün diqqətli və məsuliyyətli olmaq lazımdır.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Əfqanıstan iqtisadiyyatı çökür

Ölkə əhalisinin 85 faizi yoxsulluq həddini aşaraq dilənçi vəziyyətinə düşüb

Hazırda Əfqanıstan əhalisinin təxminən 85 faizi, yəni 34 milyon adam yoxsulluq həddində yaşayır. Bu barədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramının (BMTİP) dərc etdiyi "Əfqanıstanın 2023-cü il üçün sosial-iqtisadi perspektivləri" adlı hesabatında məlumat verilir.

Sənəddə bildirilir ki, son 10 il ərzində yoxsulluğa yuvarlanan ölkə iqtisadiyyatı Taliban hərəkatı hakimiyyətə gəldikdən dərhal sonra artıq çök-məyə başlayıb.

40 milyona yaxın əhalisi olan və 2021-ci ildə ÜDM-i 14,3 milyard ABŞ dolları təşkil edən Əfqanıstan indi dünya üzrə adambaşına düşən gəlirin ən aşağı olduğu ölkələr sırasındadır. Hesabatda əsasən, ölkə əhalisinin təxminən 85 faizi yoxsulluq həddini də aşaraq demək olar dilənçi vəziyyətinə düşüb.

Məlumatla görə, yoxsulluq içində yaşayan əfqanların sayı 15 milyon nəfər artaraq 2020-ci ildəki 19 milyondan 2023-cü ildə 34 milyona çatıb.

BMTİP-in hesabatında qeyd olunur ki, yaranmış acınacaqlı vəziyyətlə əlaqədar təqsirin böyük hissəsi taliblərin iki il öncə Əfqanıstanda hakimiyyəti ələ keçirməsi ilə bağlıdır. Buna görə də, 2021-ci ildə ölkələr Kəbilkədi Taliban hökuməti ilə işləməkdən imtina etdikdə, bir çox yardım proqramları kəsilib. Təbii ki,

bu, iqtisadi böhrana səbəb olub. Hesabat müəlliflərinin fikrincə, həmin ilin avqustundan başlayaraq Əfqanıstanın ÜDM-i azalmağa başlayıb və ölkəyə yalnız bir neçə dövlətin humanitar yardımını ilə dəstək verilir. Ekspertlər hesab edirlər ki, bundan sonra yardımın 30 faiz azalması Əfqanıstanın ən yoxsul ölkəyə çevrilməsinə, Suriya, Sudan və digər ölkələrdən daha pis vəziyyətə düşməsinə səbəb olacaq və onun ÜDM-i mənfə artıma qayıdacaq.

Əfqanıstan yoxsulluq səviyyəsinə təsir etmək üçün ən azı 3 faiz artıma nail olmalıdır. 2023-cü ildə yardımın kəsilməsi ilə bu rəqəm tamamilə mənfə, 2024-cü ildə çox aşağı olacaq.

BMT-nin Əfqanıstandakı rezident nümayəndəsinin müavini Surayo Buzurukovanın dediyinə görə, bu il aprelin sonuna ölkəyə humanitar yardım planının yalnız 5 faizi maliyyələşdirilib: "Bizim təhlilimiz göstərir ki, ixrac artıb, idxal isə sabitləşib.

Eyni zamanda məzənnə və inflyasiya sabit qalıb. Vəsait ancaq pul köçürmələri və narkotiklərin qanunsuz ixracından əldə edilir. Bunlar Əfqanıstanda qalınları kömək etmək istəyən xaricdəki qohumların köçürmələri, habelə diaspor dəstəyidir. Əksər hallarda bunlar Pakistan, Hindistan və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində işləyən əfqanlardan gələn pul köçürmələridir".

BMT-nin 2023-cü ildə Əfqanıstanına 4,6 milyard dollar həcmində beynəlxalq yardım çağırışı, köskün ehtiyacı olan əfqanlara kömək etmək üçün lazım olan minimum məbləğdir.

Beynəlxalq təşkilatın hesabatında vurğulanı ki, humanitar yardımda istənilən azalma Əfqanıstanın iqtisadi vəziyyətini daha da pisləndirəcək və bundan sonra ölkədə onilliklər ərzində davam edəcək ifrat yoxsulluğa gətirib çıxaracaq.

Rizvan CƏFƏROVA,
"Azərbaycan"

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter markazi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5628
Sifariş 965

Qiyəti 40 qəpik

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV